

Eiendomsskattebasen

Metoderapport, Data-SKUP

Espen Andersen

NRK, september 2019

Innhold

1	Det virket som en god idé	1
1.1	Du <i>skal</i> kunne sjekke naboen	1
2	Ørkenvandringen	2
2.1	Hvor vanskelig kan det være..?	3
3	Hvilken del av <i>maskinlesbar</i> var det de ikke forstod?	6
3.1	Renselsen	6
3.2	–Unnskyld, men noe er feil i eiendomsskattelisten deres!	7
4	Berikelsen	10
4.1	Sammenslått og utslått	11
5	Presentasjonen	12
5.1	Trafikkfare!	14
5.2	Endelig!	14
6	Reaksjoner	17
6.1	Anger og sinne	19
6.2	Metaperspektiver	19

Vedlegg

Innsynsprosessen	1	
C	Opprinnelig innsynskrav, 26. juni 2017	2
D	E-post fra KS til kommunene, 31. januar 2018	3
E	Brev fra Hvaler kommune til NRK 27. juni 2017	5
F	E-post fra NRK til Hvaler kommune 27. juni 2017	6
G	Brev fra Hvaler kommune til NRK 30. juni 2017	7
H	E-post fra NRK til Hvaler kommune 3. juli 2017	8
I	E-post fra Lillehammer kommune til NRK 27. juni 2017	9
J	E-post fra NRK til Lillehammer kommune 29. juni 2017	10
K	E-post fra Lillehammer kommune til NRK 3. juli 2017	12
L	Vedtak, fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder 25. august 2017	13
M	Klage til Sivilombudsmannen 13. juni 2018	16
N	Brev fra Sivilombudsmannen til NRK 18. juni 2018	18
O	Brev fra Kristiansand kommune 28. juni 2018	19
P	Utdrag av internkorrespondanse, Halden kommune 5. desember 2018	20
Feilretting og spørsmål til kommunene	21	
Q	E-postkorrespondanse, Lom kommune 11. januar 2018	22
R	E-postkorrespondanse, Brønnøy kommune 7. februar 2018	23
S	E-postkorrespondanse, Hole kommune 5.-8. november 2018	24
T	E-postkorrespondanse, Kvam kommune 15.-17. januar 2018	25
Omtale og reaksjoner	26	
U	Leserinlegg, Laagendalsposten 12. august 2019	27
V	Artikkel, Jarlserg Avis 15. august 2019	30
W	Randaberg kommunes hjemmeside	31
X	Skien kommunes hjemmeside	33
Y	Leserinlegg, Sarpsborg Arbeiderblad 31. august 2019	34
Z	E-post, Ringerike kommune 14. august 2019	36

1 Det virket som en god idé

Denne høsten publiserte NRK en database over nesten alle eiendommer med eiendomsskatt i Norge.¹ Det jeg trodde skulle bli en kjapp jobb, viste seg å bli en seig kamp mot ubegrunnede avslag, forsøk på publiseringsnekt og ulovlige pengekrav. Og hva gjør man egentlig, når man ender opp med 1,7 millioner skattetakster fordelt på 250 forskjellige datafiler hvorav noen var omtrent like maskinlesbare som dødehavsrullene?

Eiendomsskatt er et tema som engasjerer og provoserer mange. Den representerer en form for beskatning som flere vil mene at er både vilkårlig og urettferdig. I 2018 henter kommunene i Norge inn over 7 milliarder kroner i eiendomsskatt fra innbyggernes boligeiendommer. Men hvordan står det til med kontrollmuligheten?

Birger Nyheim i Målselv eier en tomt med et ubeboelig hus som, etter hans eget utsagn, er så råttent at han ikke klarer tenne på det en gang.² Kommunen verdsatte huset til 1 million kroner, og krevde ham for eiendomsskatt.

Samtidig slipper de aller rikeste helt unna eiendomsskatt. Velstående villaeiere i en av landets rikeste kommuner, Bærum, avkreves ikke eiendomsskatt i det hele tatt.

Alle skattesystemer er avhengig av tillit i befolkningen. I Norge har *åpenhet* vært et av de viktigste tiltakene for å sikre denne tilliten. Derfor er kommunene pålagt å offentliggjøre eiendomsskattelister. Enhver skal kunne kontrollere at skattleggingen av en gitt eiendom er korrekt.³

1.1 Du *skal* kunne sjekke naboen

Åpenhetsprinsippet understrekes spesielt i forarbeidene til eiendomsskatteloven. Hensikten med offentliggjøringen er ikke bare at eiere av eiendommer skal kunne sjekke hvorvidt takseringen av deres egen eiendom harmonerer med naboenes, men også at offentligheten for øvrig skal kunne kontrollere at takseringen er “noenlunde enhetlig”:

[...] Det er særlig verdsettelsene av eiendommene som har interesse, og etter utvalgets mening har eiere av eiendommer i kommunen en legitim interesse i innsikt i hvordan andre eiendommer i kommunen er verdsatt, med sikte på å kontrollere at deres egne eiendommer ikke er verdsatt for høyt. Mer generelt har også offentligheten en slik interesse, kanskje særlig med sikte på om takstnivået er noenlunde enhetlig. (NOU 1996:20)

Men hva møter folk når de forsøker å kontrollere eiendomsskattelister? Gjennom arbeidet med eiendomsskattebasen avdekket jeg en nesten systematisk motarbeidelse av den grunnleggende intensjonen om åpenhet og kontrollbarhet:

- Kommunene er pålagt å ha eiendomsskattelister ute til gjennomsyn i *minst* tre uker etter kunngjøringen,⁴ men mange kommuner later til å lese dette som *eksakt* tre uker, og fjerner dem fra nettsidene med det samme minimumstiden er ute.
- Kommunene publiserer nesten utelukkende eiendomsskattelister som PDF-filer. Noen ganger er de ikke søkbare. Praksisen vanskeliggjør kontroll av dataene, fordi tallene ikke lar seg laste inn i for eksempel regnearkprogrammer.

¹nrk.no/eiendomsskatt/base

²www.nrk.no/1.14573877

³Det samme gjelder for inntekts- og formueskatten. Skattelister utleveres til mediene og legges ut for offentlig ettersyn hver høst.

⁴Eiendomsskattelova § 15-2.

- I mange av listene kan man ikke en gang slå opp gateadresser. I stedet er eiendommene sortert etter matrikelnummer (som i figur 1). Publikum må med andre ord vite gårdsnummer, bruksnummer, festenummer og seksjonsnummer for å finne frem. Å sjekke nabolaget er tidkrevende og tungvint.
- Mange kommuner har utdaterte fagsystemer hvor det ikke finnes enkle måter å eksportere rådata. Systemene er ikke bygget for å frembringe annet enn papirutskrifter på grunnlag av det som ligger i databasen.
- Noen av kommunene har ikke tatt med nok informasjon i filene til at det er mulig å kontrollere eiendomsskatten matematisk. For eksempel kan det være at kommunene opererer med ulike reduksjonsfaktorer eller ulikt antall bunnfradrag, uten at parametrene er tatt med i eiendomsskattelisten.
- Jeg fant mange eksempler på feil i listene. Som oftest dreide deg seg om avrundingsfeil, eller unøyaktigheter som oppsto som følge av for lav flyttallspresisjon underveis i utregningene. Hos noen kommuner kunne slike regnefeil utgjøre flere kroner i differanse på den utregnede skatten.
- Prosessen med å få innsyn i listene viste seg å bli uventet tung. Noen kommuner mente seg berettiget til å forby publisering av listene, andre kommuner unnlot å svare på innsynsbejæringene fra NRK, selv etter gjentatte purringer.

Vi har en vedvarende politisk debatt om eiendomsskatten, samtidig som mange påfallende enkelthistorier når avisspaltene. For eksempel den om småbarnsmoren som måtte ta datteren ut av barnehagen for å få råd til å betale 21 000 kroner i eiendomsskatt,⁵ eller den om hunden “Jarfe” som fikk eiendomsskatt på hundehuset sitt.⁶

Historien om campingplass-eieren som fikk eiendomsskatt på hver eneste campingvogn ble lagt merke til,⁷ likeså saken om kommunen som krevde eiendomsskatt for en falleferdig rønne som den samtidig nektet eieren å rive.⁸

Slike historier er gode, men anekdotiske. Så lenge ingen har full oversikt over kommunenes faktiske eiendomsskatte-praksis, får journalistikken heller ingen reell systemkritisk innretning. Dersom vi skulle få en opplyst debatt om temaet, trengtes andre typer publiseringer — noe mer enn enkelthistorier.

Derfor ønsket jeg å lage den første, store sammenstillingen av alle eiendomsskattetakstene i Norge. Som vi skal se, var det ingen enkel oppgave. I ettertid gjør jeg tittelen på en av den kanadiske skuespilleren John Candys tidligste filmer til mine egne ord:

“It seemed like a good idea at the time”...

2 Ørkenvandringen

Hvordan kan offentligheten undersøke hvor “enhetlig” takstnivået er, når 280 kommuner har individuelle eiendomsskattelister som ikke lar seg analysere eller sammenligne med andre kommuners lister?

En database med alle eiendomsskattetakstene for hele landet, der eiendommene er lagt ut på luftfoto over nabolaget, kommer adskillig nærmere idealet om full transparens enn dagens

⁵www.nrk.no/1.13417201

⁶www.nrk.no/1.13486756

⁷www.aftenposten.no/norge/i/y7MWE/Skattes-for-hver-campingvogn

⁸www.nord24.no/5-32-59118

Offentlig eiendomsskatteliste for Folldal kommune 2017											
Gnr	Bnr	Fnr	Snr	Takst	Skattenivå	Bunnfradrag	Grunnlag	Promillesats	Skatt	Fritak	
47	1	0	0	361000	100%	0	361000	5.5%	1985	§ 5 h devis	
47	2	0	0	0	100%	0	0	5.5%	0	§ 5 h - Gardsbruk eller skogbruk	
47	3	0	0	0	100%	0	0	5.5%	0	§ 5 h - Gardsbruk eller skogbruk	
47	4	0	0	0	100%	0	0	5.5%	0	§ 5 h - Gardsbruk eller skogbruk	
47	6	0	0	508000	100%	0	508000	5.5%	2794	§ 5 h devis	
47	7	0	0	414000	100%	0	414000	5.5%	2277	§ 5 h devis	
47	7	0	0	0	100%	0	0	5.5%	0	§ 5 h - Gardsbruk eller skogbruk	
47	8	0	0	0	100%	0	0	7%	0	§ 5 c - Kirker	
47	9	0	0	0	100%	0	0	5.5%	0	§ 5 h - Gardsbruk eller skogbruk	
47	10	0	0	0	100%	0	0	5.5%	0	§ 5 h - Gardsbruk eller skogbruk	
47	12	0	0	300000	100%	0	300000	5.5%	1650	§ 5 h devis	
47	13	0	0	0	100%	0	0	5.5%	0	§ 5 d - Kommunale eiendommer	
47	15	0	0	0	100%	0	0	5.5%	0	§ 5 h - Gardsbruk eller skogbruk	

Figur 1: Den offentlige eiendomsskattelisten for Folldal kommune illustrerer hvor begrenset den faktiske kontrollmuligheten kan være. I denne listen mangler gateadresser, innbyggerne må slå opp på matrikkeladressene i stedet.

publiseringsspraksis hos den enkelte kommune. Men, etter hvert ble det tydelig hvorfor ingen hadde gjort dette før oss.

26. juni 2017 sendte jeg ut de første likelydende innsynsbegjæringene til 201 kommuner (vedlegg C) — i første omgang bare til kommunene som hadde taksert eiendommene selv. Jeg presiserte at jeg ønsket en *maskinlesbar* kopi av eiendomsskattelisten, et begrep jeg senere skulle forstå at ikke er fullt så entydig som en datajournalist tror. Uten egentlig å forstå det, hadde jeg labbet ut på en innsynsrettslig ørkenvandring.

Senere sendte jeg ut innsynsbegjæringene til de resterende kommunene, som hadde bruke Skattedirektoratets tall fremfor egne takster.

Det første tegnet på at arbeidet med å samle inn eiendomsskattedata kanskje ikke ville bli så enkel som jeg trodde, kom få dager etter at det første innsynskravet ble sendt. Da ble jeg kontaktet av en av juristene i Kommunenes Sentralforbunds eiendomsskatteforum (KSE). Hun kunne opplyse meg om at de hadde fått en rekke henvendelser fra flere kommuner som lurte på om de faktisk var forpliktet til å gi meg det jeg ba om.

Juristen ønsket utfyllende opplysninger, før hun sendte ut en e-post til medlemskommunene med informasjon om hvordan de skulle forholde seg til innsynskravet fra NRK (vedlegg D). Utsendelsen fra KSE var klar i konklusjonen: Kommunene plikter å utlevere eiendomsskattelister, også på maskinlesbart format dersom dette ikke medfører for mye ekstraarbeid:

[...] Når det gjelder NRKs krav om å få listene tilsendt i maskinlesbart format, er KSEs oppfatning at kommunen plikter å etterfølge dette kravet dersom dette kan gjøres uten at dette medfører alt for mye ekstraarbeid for kommunen. Hvor mye ekstraarbeid kommunen må tåle må vurderes konkret. I uttalelsen fra Sivilombudsmannen som NRK henviser til, ble en kommune pålagt å fremskaffe og utlevere dokumenter i maskinlesbart format, selv om dette ikke fantes på tidspunktet for innsynsbegjæringen.

(E-post fra KS til kommunene, 31. januar 2018)

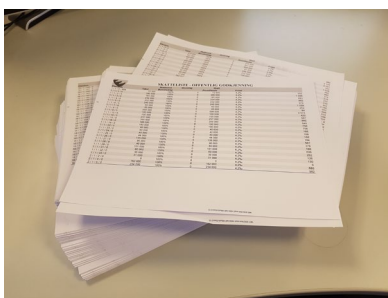
Likevel, trass i at konklusjonen fra kommunenes egen interesseorganisasjon var krystallklar, var det ikke alle som etterkom innsynsbegjæringen.

Sender man ut over 200 innsynsbegjæringene, bør man på forhånd ha klart et system for å loggføre og følge opp. Figur 2 viser Excel-regnearket jeg brukte for å få oversikt over fremdriften i innsynsprosessene.

2.1 Hvor vanskelig kan det være..?

Jeg drømte om 250 pyntelig strukturerte datafiler som kunne dyttes rett inn i en database. Jeg fantaserte om å publisere et par-tre uker senere, for jeg tenkte at jeg måtte skynde meg før konkurrerende medier kom på å gjøre det samme lettbeinte innsynsstuntet og dermed slå oss på saken.

Da det kom en pakke til meg i posten med papirutskrifter av hele eiendomsskattelisten for **Sør-Varanger kommune**, trodde jeg først at kommunen drev gjøn med meg.

Figur 3: Skattelisten fra Sør-Varanger kom på papir.

Jeg innså imidlertid raskt at de hadde sendt svaret til NRKs digitale bedriftspostkasse i stedet for til min e-postadresse. Der ble det liggende uåpnet helt til forsendelsen gikk til automatisk utskrift og postlegging. Dette inkluderte også Excel-vedlegget med eiendomsskattelisten, flere hundre A4-sider.

Det samme skjedde med **Sauherad kommune**. Noen uker etter at innsynskravet ble sendt, kom skattelisten sammen med følgebrevet i posten i form av en gedigen papirutskrift.

Noen kommuner betraktet eiendomsskattelisten som statshemmeligheter, og tok ingen sjanser da listene skulle overlates til NRK. Blant de mer forsiktige hadde vi for eksempel **Rana kommune**, som sendte

en minnepinne med de offentlige eiendomsskattelistene i en rekommandert forsendelse. Minnepinnen var sågar kryptert. Det hemmelige passordet lå vedlagt i følgebrevet sammen med minnepinnen. Passordet var for øvrig *“Ønsker dere en fin sommer!”*...

Hvaler kommune forsikret oss om at de ville etterkomme innsynskravet, og lovet å sende oss listene — på én betingelse:

Listene for 2017 vil bli oversendt på vilkår av at den aktuelle redaktør hos dere først melder skriftlig tilbake til oss at hun/han tar imot listene på vilkår av at opplysningen ikke vil bli lagt ut i søkbar form på deres nettsider. Det kan gjerne gjøres så snart som mulig. Så vil de bli oversendt etter oppfyllelsen av vilkåret.

(Brev fra Hvaler kommune, 27. juni 2017. Vedlegg E)

Den påfølgende klagen fra NRK (vedlegg F) ble først avvist av Hvaler kommune, som mente at de kunne avslå innsynsbegjæringen uten lovhjemmel:

Siden vi ikke har fått noen bekreftelse av at dere ikke skal legge listene ut søkbare må det anses at vi har gitt avslag i excell innsynsbegjæringen. Det vil bli ytterligere begrunnet i august. Vi beklager denne ulovlige sene behandlingen, men ser oss tvunget til det nå den 30.6.

(Brev fra Hvaler kommune, 30. juni 2017. Vedlegg G)

Etter nok en klage (vedlegg H) tok Hvaler kommune til fornuften, og sendte oss skattelistene.

Det samme gjorde etter hvert også **Lillehammer kommune**, som mente at en Excel-fil var et såpass spesielt filformat at ville fakturere NRK for jobben med å lage den:

[...] forespørselen om å få eiendomsskattetakstene i Excel-format bør etterkommes, forutsatt at nrk dekker kommunens ekstra kostnader til dette. Lillehammer kommune har ikke tekniske muligheter til selv å gjøre denne jobben,

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
nr	kommune	runde	oppgitt	status	saksnr	merknad	saksbehandler	eskatt	formgjn	tekstgjn	date_ok	innvilgt	skt_ear	
1	1438	Børnanger	B	post@bornanger.kommune.no	4	Dialog	Ans Irene Elisabeth Myrhem Gulestad	1	1	0	1	2018-01-03	2017	
37	1813	Ørnesøy	A	postmottak@ornesoy.kommune.no	6	Helt innvilgt	Frank G. Nilssen	1	0	0	1	2018-01-03	2017	
38	0069	Øygarden	B	post@oygard.kommune.no	2	Mottatt beklæffelse	Knut Ole Førgstad	1	0	0	0	0	0	
39	0641	Øyås	B	postmottak@oyasa.kommune.no	2	Mottatt beklæffelse	Ann Ekeblott	1	0	0	0	0	0	
40	0011	Øyane	A	post@oyane.kommune.no	6	Helt innvilgt	Harvor Moon	1	0	1	1	2017-07-07	2017	
41	0021	Øy	A	postmottak@oy.kommune.no	6	Helt innvilgt	Nils-Kåre Nysæter	1	0	0	1	2017-07-10	2017	
42	1967	Øy	B	postmottak@oy.kommune.no	4	Dialog	André Hammen	1	1	1	1	2018-01-09	2017	
43	1219	Øyene	A	postmottak@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	Jon Arne Tindemørdshagen	1	0	1	1	2018-01-09	2017	
44	2038	Østfold	B	postmottak@ostfold.kommune.no	4	Dialog	2018-listene ikke klare - har bedt om 2017 i stedet. Skal sende 2018-listene på onsdag (2018-06-27) 11:00 - skal sende	1	0	1	1	2018-01-09	2017	
45	0911	Øvre	A	postmottak@ovre.kommune.no	6	Helt innvilgt	2018-listene ikke klare - har bedt om 2017 i stedet. Skal sende 2018-listene på onsdag (2018-06-27) 11:00 - skal sende	1	0	1	1	2018-01-09	2017	
46	0017	Øyene	A	postmottak@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	2018-listene ikke klare - har bedt om 2017 i stedet. Skal sende 2018-listene på onsdag (2018-06-27) 11:00 - skal sende	1	0	1	1	2018-01-09	2017	
47	0917	Øyene	A	postmottak@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	2018-listene ikke klare - har bedt om 2017 i stedet. Skal sende 2018-listene på onsdag (2018-06-27) 11:00 - skal sende	1	0	1	1	2018-01-09	2017	
48	0017	Øyene	A	postmottak@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	2018-listene ikke klare - har bedt om 2017 i stedet. Skal sende 2018-listene på onsdag (2018-06-27) 11:00 - skal sende	1	0	1	1	2018-01-09	2017	
49	0907	Øyene	B	post@oyene.kommune.no	4	Dialog	IP-skjema drøyt. Enviserinformasjon og sender pdf. Ber om Excel-arkiv	1	1	0	1	2018-01-25	2017	
50	1443	Øy	B	post@oy.kommune.no	6	Helt innvilgt	Øle Morten Enkvæster	1	1	0	1	2018-01-25	2017	
51	1222	Øy	B	postmottak@oy.kommune.no	6	Helt innvilgt	Øle Morten Enkvæster	1	0	0	1	2018-01-25	2017	
52	0125	Øy	B	postmottak@oy.kommune.no	6	Helt innvilgt	Silke Røed	1	1	0	1	2018-01-25	2017	
54	0429	Øy	A	postmottak@oy.kommune.no	6	Helt innvilgt	Mikael Jøssang	1	0	1	1	2018-01-25	2017	
55	0017	Øyene	A	postmottak@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	Silke Røed	1	0	1	1	2018-01-25	2017	
56	0017	Øyene	A	postmottak@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	Silke Røed	1	0	1	1	2018-01-25	2017	
57	1101	Øyene	A	post@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	Johanne Mønstad	1	0	1	1	2017-07-17	2017	
58	0427	Øyene	A	postmottak@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	Stein Svein Hovde	1	0	1	1	2017-09-21	2017	
59	0034	Øyene	A	postmottak@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	Stein Svein Hovde	1	0	1	1	2017-09-21	2017	
60	0034	Øyene	A	postmottak@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	Stein Svein Hovde	1	0	1	1	2017-09-21	2017	
61	1211	Øy	B	finnpost@oy.kommune.no	2	Mottatt beklæffelse	Monica Nilssen	1	0	1	1	2017-07-11	2017	
61	0541	Øyene	A	postmottak@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	Monica Nilssen	1	0	1	1	2017-07-11	2017	
62	1803	Øyene	B	postmottak@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	Lisbet Aune	1	1	0	1	2017-12-15	2017	
63	0027	Øy	B	post@oy.kommune.no	6	Helt innvilgt	Per-Kaare Hoidal	1	0	1	1	2018-01-29	2017	
64	1003	Øyene	A	post@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	Aune Sulle Homnes	1	0	0	0	0	0	
64	1003	Øyene	A	post@oyene.kommune.no	6	Helt innvilgt	Aune Sulle Homnes	1	0	1	1	2018-06-30	2017	

Figur 2: Hundrevis av innsynsbegjæringer måtte loggføres grundig gjennom hele innsamlingsfasen. Dette regnearket holdt styr på status, navn på kontaktpersoner og tidspunkter.

og må derfor sette det ut til en ekstern leverandør. Fra kommunens samarbeidspartner er etter det jeg har fått opplyst antydnet en pris på ca kr. 1000 – 1200 for jobben. (E-post fra Lillehammer kommune, 27. juni 2017. Vedlegg I)

Lillehammer var ikke alene om å peke på kostbare, eksterne driftsleverandører. Men de ga seg etter en klagerunde (vedleggene J og K). Det gjorde imidlertid ikke **Kristiansand kommune**, som blankt avsto å gi oss en Excel-fil — blant annet fordi de har satt ut driften av fagsystemet til en privat aktør. Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder behandlet saken samme høst, og kom med en nyttig avklaring:

Fylkesmannen bemerker at det neppe er avgjørende om sammenstillingen krever ekstern bistand. Det er i dag vanlig at det er eksterne aktører som står for både drift av fagsystemer, tilpasninger og brukerstøtte. Kan en ekstern aktør med enkel midler foreta et maskinlesbart uttrekk av databasen, må lovens vilkår i utgangspunktet være oppfylt. Dette må gjelde selv om kommunen må betale for bistanden. I motsatt fall ville innsynsretten være avhengig av hvordan kommunen organiserer IKT-driften og det kan neppe ha vært intensjonen med loven. (Vedtak, Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, 25. august 2017. Vedlegg L)

Kristiansand kommune ignorerte Fylkesmannens vedtak. Til tross for gjentatte purringer, både til Kristiansand kommune og til Fylkesmannen, kom ingen svar tilbake. Da det var gått ett år, klaget jeg saken inn til Sivilombudsmannen (vedlegg M).

Sivilombudsmannen tok direkte kontakt med saksbehandleren i Kristiansand kommune. Jeg kjenner ikke innholdet i telefonsamtalen, men halvannen uke senere kom skattelistene sammen med en beklagelse og en forsikring om at eiendomsskattelistene i Kristiansand fra nå av vil lagt ut i maskinlesbar form på kommunens nettsider (vedlegg O).

Mange kommuner brukte svært lang tid på å besvare innsynskravet — mange av dem måtte ha både en og to klagebrev. Selv etter dette var det noen som ikke svarte i det hele tatt, og unnlot samtidig å oversende klagen til Fylkesmannen slik forvaltningsloven krever. Derfor måtte jeg i mange tilfeller rette henvendelsen direkte til fylkesmennene.

Selv om kommunene utad skylder på stor arbeidsbelastning, uhell og ferieavvikling, har jeg lenge hatt en mistanke om at treneringen er bevisst og tilsiktet. **Halden kommune** kom i skade for å bekrefte mine mistanker, da internkorrespondansen mellom saksbehandleren og en kollega fulgte med i en e-post til meg:

Fikk for ett år siden innsynskrav fra NRK på hele utleggingslisten for eiendomsskatt men i maskinlesbart format – noe de har rett på å få ihht. en avgjørelse hos Sivilomb. Har gitt blaffen i å svare – nedprioritert – men nå purrer fylkesmannen i Østfold veldig kraftig.

(E-post, Halden kommune, 18. desember 2018. Vedlegg P)

Figur 4: Svar på purring. Noen kommuner syntes jeg maste vel mye.

3 Hvilken del av maskinlesbar var det de ikke forstod?

Om ikke innsynsprosessen var egnet til å gi meg magesår, så var de ankomne datafilene det. Om vi ser bort fra dem som sendte oss listene på papir, var det nesten ingen som sendte eiendomsskattelisten på et “rent” Excel-format. Her er noen eksempler:

Adresse	Etterlys	Faktor	Betragning	Grunngitt	Promille	Skatt	Frisk
4 HELL	19100	0	0	0	0	0	0
6 JOSTRE SOLBORG 024	19100	1 914 000	0	0	2,2%	4 212	ngn
8 LANGLERBERGVEI 071	19100	473 000	0	0	2,2%	1 041	ngn
7 JOSTRE SOLBORG 073	19100	1 106 000	0	0	2,2%	2 433	ngn
8 JOSTRE SOLBORG 074	19100	1 528 000	0	0	2,2%	3 341	ngn

← Fagsystemet KomTek er svært utbredt blant kommunene. Excel-filene som kommer derfra, er ikke laget for maskinlesbarhet - men for visuell fremstilling av listene. Eiendomsskattelistene er inndelt i seksjoner som skal passe inn på en A4-side, og en rekke kolonner er slått sammen. Verdien vi ser etter kan finnes i en av de sammenslåtte kolonnene, men vi kan ikke vite hvilken.

Adresse	Etterlys	Faktor	Betragning	Grunngitt	Promille	Skatt	Frisk
16 HELL	19100	0	0	0	0	0	0
18 JOSTRE SOLBORG 085	19100	1 543 000	0	0	2,2%	3 393	ngn
16 JOSTRE SOLBORG 081	19100	2 262 000	0	0	2,2%	4 978	ngn

← Noen av Excel-filene var delt inn i separate regneark, med et passende antall eiendommer per side — som denne filen fra Selje kommune. Eiendommene var fordelt bortover på til sammen 75 regneark.

Etterlys	Faktor	Skattbeløp	Grunngitt	Promille	Skatt	Frisk	
181 1301 0/0	0	0	0	0	0	0	
181 1301 0/1	1 436 000	100%	0	1 436 000	4%	1 624	ngn
181 1301 0/2	2 728 000	100%	0	2 728 000	4%	3 143	ngn

← Det komplette kaos oppstår når kommunene OCR-leser eiendomsskattelisten fra PDF til Excel. I denne listen fra Hobøl var skråstreker blitt til bokstaven J, promilletegnet ble lest inn som et prosenttegn, tallet 0 var flere steder blitt til bokstaven o og dataene flyttet seg formålsløst mellom kolonnene.

Etterlys	Faktor	Skattbeløp	Grunngitt	Promille	Skatt	Frisk
2289 37 J 98 J 0 J 12	0 035 000	0 885 000	2%	0 770		
2289 4 129 0 0 0 1	0 996 000	0 546 000	2%	0 292		
2289 12 J 12 0 0 0 0	0 517 000	2 07 000	2%	0 514		

← Og når det i tillegg er null sammenheng mellom kolonnene, som i denne filen fra Nes i Buskerud, er utgangspunktet mildest talt håpløst. I tillegg har de delt skattelisten inn i enkeltregneark tilpasset utskriftsformatet.

Adresse	Etterlys	Faktor	Betragning	Grunngitt	Promille	Skatt	Frisk
11 1 1 1 1 1 1 1	0 035 000	0 885 000	2%	0 770			
11 1 1 1 1 1 1 1	0 996 000	0 546 000	2%	0 292			

3.1 Renselsen

Innledningsvis hadde jeg forestilt meg en grei arbeidsflyt der hvert Excel-dokument ble ryddet “litt” i, før dataene fra alle kommunene kunne ha blitt eksportert til en ren tekstfil.

Bare at det var behov for mer enn litt rydding. Noen steder var det behov for total rekonstruksjon av dataene.

Det ble etter hvert klart at dette arbeidet ikke ville være mulig å gjøre manuelt. Jeg stirret inn i et vilt kaos av ulike filformater, noen av dem knapt leselige i det hele tatt.

Etter å ha fordøyd den første fortvilelsen over kvaliteten på de innkomne Excel-filene, gikk jeg i gang med å skrive koden til et program — eller en parser — som var skreddersydd

for å skvise rådataene ut av selv de mest ugjennomtrengelige, kryptiske regnearkene. For hver kommune/skatteliste skrev jeg en konfigurasjonsfil (se figur 5), som beskriver innholdet i skattelistene, definerer kontrollutregninger og setter opp formateringsrutiner.

Det var viktig for meg at parseren opererte direkte mot de ubearbeidede, originale Excel-filene — men *uten å overskrive eller endre dem*. Jeg ville beholde originalfilene som de var, for å bevare fremtidig angre- og kontrollmulighet.

Jeg integrerte parseren mot programmet *Atom*, som er et “hackbart” tekstredigerings-verktøy velegnet til koding og manipulering av data- og kildefiler (se figur 6).

Til sammen 1,7 millioner eiendomsskattetakster ble analysert og kontrollert av programmet. Hver eneste linje ble kontrollregnet, og en rekke operasjoner ble gjort på dataene:

- Manglende felter ble rekonstruert på grunnlag av verdiene i de øvrige feltene. For eksempel kunne jeg regne ut den såkalte reduksjonsfaktoren ut fra verditakst og skattegrunnlag, eller skattepromillen ut fra skattegrunnlag og skattebeløp.
- Programmet løser opp sammenslåtte kolonner og leter etter bestemte datafelter i flere kolonner bortetter. I filene fra KomTek (se side 6) kan for eksempel skattegrunnlaget ligge i én av Excel-kolonnene U, V, W, X, Y, Z, AA, AB, AC, AD, AE, AF, AG — men akkurat hvilken kunne variere fra eiendom til eiendom. Programmet mitt leter systematisk gjennom hvert felt på jakt etter en verdi.
- For å unngå å publisere feil tall, blir hvert eneste skattebeløp i alle filene kontrollregnet mot takst, bunnfradrag, reduksjonsfaktor og skattepromille. Feil blir flagget og loggført. Kommuner med feil blir røde i Atom, og er derfor lette å få øye på (se figur 6).
- Nummerformatering, avrunding, normalisering og skalering gjøres på grunnlag av individuelle formler i konfigurasjonsfilen for hver kommune.
- Sammensatte felter splittes etter bestemte regler. For eksempel vil matrikeladressen hos mange kommuner finnes i ett felt, gjerne på formatet *1/23/456/789*. Disse må deles opp i henholdsvis gårdsnummer, bruksnummer, festenummer, seksjonsnummer.
- For kommuner som har flere linjer per eiendom (en linje per bygning/takstobjekt) summerer programmet tallene og slår dem sammen til én linje.
- Programmet skanner alle regnearkene (arkfanene) i arbeidsboken fra de kommunene som har delt eiendomsskattelisten inn i individuelle, “utskriftsvennlige” regneark.
- I tilfeller der kolonner er sterkt forskjøvet — som i eksempelet med Nes kommune i Buskerud (side 6), kan ikke faste kolonnenavn brukes. I stedet følger parseren en strategi der den først finner et kjent felt i raden, og deretter finner posisjonen til de øvrige feltene relativt i forhold til det kjente feltet.

3.2 –Unnskyld, men noe er feil i eiendomsskattelisten deres!

Eiendomsskatt regnes ut etter fastsatte regler. Eiendomsskattelistene bør vise de samme tallene som i dette regnestykket for at kontrollmuligheten skal være reell:

$$\left[\left(\left(\text{takst} \cdot \frac{\text{reduksjonsfaktor}}{100} \right) - \text{bunnfradrag} \right) \cdot \frac{\text{skattepromille}}{1000} \right] = \underline{\underline{\text{skatt}}}$$

De nederste to linjene i konfigurasjonsfilen i figur 5 definerer kontrollutregningene for Excel-filen til Nes kommune i Akershus. Hvis en av disse to testene returnerer usant resultat (false), loggføres feilen slik at jeg etterpå kan gå inn i den relevante raden i Excel-dokumentet og sjekke hva som ikke stemmer.

Kontrollrutinen avdekket en hel del både større og mindre unøyaktigheter og feil i datafilene, de fleste av dem var av nokså subtil karakter. De utgjorde ikke stort mer enn noen

```

[parser]
kommune="Nes"
chain="excel2text skipMismatch replace refine exec"
source="Skatteliste - offentlig ettersyn_20170410_1051.xlsx"
destination="../parsed/0236.tsv"

[static]
year="2017"
taxated="1"
knr="0236"

[excel2text]
unmerge=1
col_gnr="D?E"
col_bnr="D?E"
col_fnr="D?E"
col_snr="D?E"
col_estimate="K?L?M?N?O?P?Q?R"
col_deduction="T"
col_basis="U?V?W?X?Y?Z?AA?AB?AC?AD?AE?AF?AG"
col_level="S"
col_rate="AH"
col_tax="AI"
col_exemption="AK?AL?AM"
row_start="4"

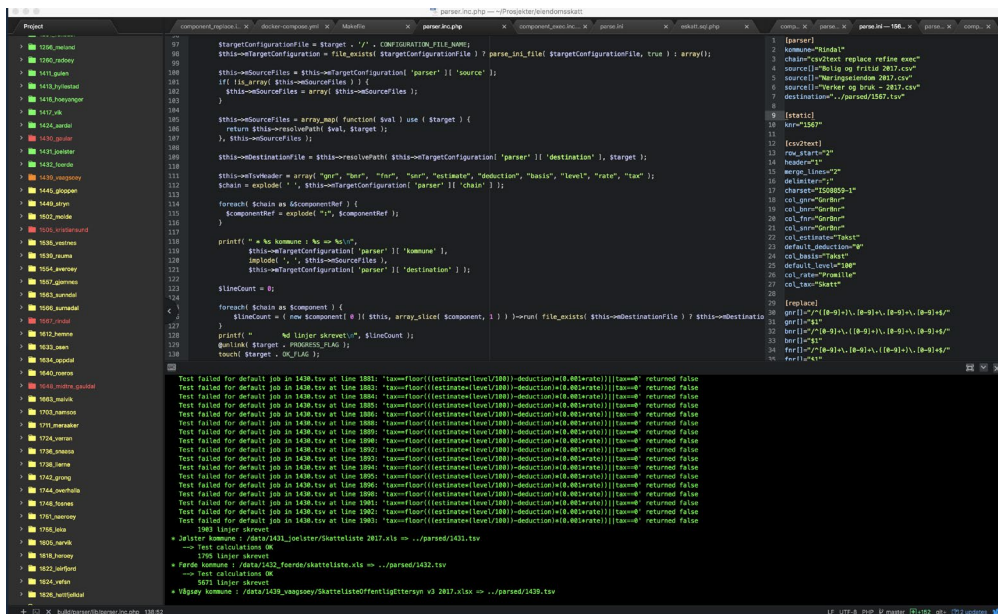
[skipMismatch]
gnr="/^[0-9]+\/[0-9]+\/[0-9]+\/[0-9]+$/"

[replace]
gnr []="/^[0-9]+\/[0-9]+\/[0-9]+\/[0-9]+$/"
gnr []="$1"
bnr []="/^[0-9]+\/[0-9]+\/[0-9]+\/[0-9]+$/"
bnr []="$1"
fnr []="/^[0-9]+\/[0-9]+\/[0-9]+\/[0-9]+$/"
fnr []="$1"
snr []="/^[0-9]+\/[0-9]+\/[0-9]+\/[0-9]+$/"
snr []="$1"
rate []="/^[0-9])(,[0-9])?.+$/"
rate []="$1.$3"
rate []="/^[0-9)]\.$/"
rate []="$1.0"
exemption []="/^Ingen$/"
exemption []="0"
exemption []="/^.*$/"
exemption []="1"

[exec]
execute []="if(estimate==0 && basis>0){estimate=basis+deduction;};"
test []="basis==max(0,round(estimate*(level/100))-deduction)"
test []="tax==((estimate*(level/100))-deduction)*(0.001*rate)||tax==0"

```

Figur 5: Hver Excelfil ledsages av en konfigurasjonsfil som dette. Den leses av parseren min, og beskriver hvordan innholdet i regnearket (eller regnearkene) skal hentes og formateres. Dette gjorde det mulig å konvertere 250 Excelfiler automatisk. Om noe går galt er det enkelt bare å justere parametrene og prøve på nytt. De siste to linjene er testene som sjekker at utregningene er riktig.

Figur 6: Her er parseren i sving med Excel-dokumentene, slik prosessen ser ut i grensesnittet til Atom. I panelet til venstre er hver kommune organisert i sin egen mappe som parseren setter statusfarge på. Gult betyr at de ennå ikke er lest inn, grønt betyr at innlesingen var vellykket, mens rødt betyr at den feilet på en eller flere eiendommer. Det nederste panelet med grønn skrift viser resultatet av innlesingen, og melder fra om feil i utregningen eller dataformatet. Panelet oppe til høyre viser konfigurasjonsfilen til skatteliste-filen fra en av kommunene. Det midterste panelet øverst viser litt av PHP-kildekoden til parseren.

veldig få kroner i pluss/minus for skattekravet. Andre ganger var det åpenbare feil i listene, som hos Brønnøy kommune — som dermed fikk spørsmål om dette (se vedlegg R) fra meg:

Hei igjen, jeg jobber med å lese inn eiendomsskattelistene i vår database, men så er det åtte eiendommer hos dere der den oppgitte promillesatsen på 7 ikke ser ut til å stemme. Disse eiendommene er: [...]

Jeg kan bare endre promillesatsen til riktige verdier, men da må jeg vite at takst/grunnlag er korrekt for de aktuelle eiendommene, og at det ikke er noe annet som er galt.

(Henvendelse fra NRK til Brønnøy kommune, 7. februar 2018. Vedlegg R)

Svaret kom allerede samme dag. De aktuelle eiendommene var historiske, og var blitt med i listen ved en inkurie. Dermed kunne jeg sette opp en regel i konfigurasjonsfilen som utelot de åtte eiendommene ved innlesing av Excel-filen.

Lom kommune hadde ikke oppgitt hvor mange boenheter hver eiendom fikk bunnfradrag for. Dermed feilet kontrollkjøringene også her, og skapte behov for en tilsvarende oppklaring (vedlegg Q).

Det samme gjaldt Hole kommune, der de hadde vekslet mellom egne takster og Skattedirektoratets takster, hvorav sistnevnte skulle justeres med en reduksjonsfaktor, til forvirring for meg (vedlegg S).

I listen fra Kvam kommune manglet noen tall for tre eiendommer, som jeg etterspurte 15. januar 2018. Fikk svar to dager etter, med supplerende info eiendommene (vedlegg T).

4 Berikelsen

Parseren genererer en hovedfil med alle eiendomstakstene i alle kommunene, linje for linje. Hovedfilen er på 1 759 237 linjer, og inneholder kun data fra eiendomsskattelistedene. Det vil si kommunenummer, skattekår, gårdsnummer, bruksnummer, festenummer, seksjonsnummer, takst, bunnfradrag, reduksjonsfaktor, skattegrunnlag, promillesats, skatt, flagg for fritak og flagg for egen taksering.

```
5038 2018 139 3 0 0 572000 0 100 572000 4 2288 0 1
5038 2018 139 4 0 0 5889000 0 100 5889000 4 23556 0 1
5038 2018 139 5 0 0 658000 0 100 658000 4 2632 0 1
5038 2018 139 6 0 0 903000 0 100 903000 4 3612 0 1
5038 2018 139 7 0 0 3538000 0 100 3538000 4 14152 0 1
5038 2018 139 8 0 0 845000 0 100 845000 4 3380 0 1
5038 2018 139 9 0 0 2183000 0 100 2183000 4 8732 0 1
5038 2018 139 10 0 0 4441000 0 100 4441000 4 17764 0 1
5038 2018 139 11 0 0 12000 0 100 12000 4 48 0 1
5038 2018 139 12 0 0 139000 0 100 139000 4 556 0 1
5038 2018 139 14 0 0 0 0 100 0 4 0 0 1
5038 2018 139 15 0 0 201000 0 100 201000 4 804 0 1
5038 2018 139 16 0 0 0 0 100 0 4 0 0 1
5038 2018 139 17 0 0 0 0 100 0 4 0 0 1
5038 2018 139 18 0 0 785000 0 100 785000 4 3140 0 1
5038 2018 139 22 0 0 15000 0 100 15000 4 60 0 1
5038 2018 140 1 0 0 760000 0 100 760000 4 3040 0 1
5038 2018 140 2 0 0 1235000 0 100 1235000 4 4940 0 1
5038 2018 140 4 0 0 0 0 100 0 4 0 0 1
5038 2018 140 5 0 0 739000 0 100 739000 4 2956 0 1
5038 2018 140 8 0 0 792000 0 100 792000 4 3168 0 1
5038 2018 140 9 0 0 1154000 0 100 1154000 4 4616 0 1
```

Figur 7: Utdrag av hovedfilen etter at alle Excelldokumentene er lest inn: En ren datamatrix med 1 759 237 kontrollerte eiendomsskattetakster fra rundt 250 kommuner.

Det er bare å innse at selv etter så mye arbeid, sitter vi igjen med et nokså begrenset datasett. Om eiendomsskattebasen vil ut i verden, må den berikes med mer data. Data som blant annet gjør det mulig å søke etter gateadresser, og å plassere eiendommene på kartet.

Dataverandøren Ambita leverer data fra matrikkelen, eller *grunnboka*. Her finnes det jeg trenger for å oversette matrikkeladresser til kartkoordinater og gateadresser. Ambita har en nedlastingsløsning⁹ der abonnenter kan hente hele grunnboka som tekstfiler for databasimport.

For å holde kontroll på prosessen med å koble eiendomsskattedataene mot andre kilder, laget jeg et byggeskript (makefile) som prosesserte dataene trinn for trinn. Det som i utgangspunktet høres trivielt ut — å koble adresser og punkter til eiendommer — kan i virkeligheten være nokså komplisert:

- En eiendom kan ha flere adresser knyttet til seg. Noen ganger kan eiendommen omfatte mange eierseksjoner, andre ganger en selvstendig enebolig.
- Likeledes finnes det tilfeller der flere eiendommer har samme adresse. Det kan for eksempel tenkes at en eiendom med flere seksjoner og bygninger har én felles gateadresse.

⁹infoland.ambita.no

- En eiendom kan ha flere fysiske plasseringer på kartet, noen ganger langt fra hverandre.

Byggeskriptet, som består av en rekke SQL-filer og andre typer programmer og skript, bygger en database med nye felter basert på tilleggsdataene. Skriptet starter med å kjøre parseren som leser Excel-dokumentene og lager hovedfilen med eiendomsskattedata. Deretter kobler den på matrikkelen, men tar høyde for kompleksiteten i dataene. De geografiske adressepunktene tas også med i kjøringen.

For eiendommer med såkalt dekteig — det vil si et definert grunnareal — hentet jeg tomtegrensene fra Kartverkets såkalte SOSI-filer. SOSI er den norske standarden for stedfestet informasjon.

For noen år siden skrev jeg konverteringsprogrammet *sosicon*¹⁰ som blant annet lager databaseimportfiler fra SOSI-filer. Jeg har publisert kildekoden, og programmet kan fritt lastes ned og brukes av andre. Jeg brukte det for å konvertere eiendomsgrensene til et egnet databaserformat.

Figur 8: Eiendomsgrensene er hentet fra såkalte SOSI-filer. Disse spesialfilene ble konvertert til databaseimportfiler ved hjelp av egen programvare, og deretter koblet mot eiendomskattelistede av byggeskriptet.

4.1 Sammenslått og utslått

De omfattende fylkes- og kommunesammenslåingene som pågår i det offisielle Norge om dagen, er kilde til betydelig frustrasjon hos dem som driver med stedfestede dataserier. Jeg husker ikke akkurat når dette toget traff meg, det var jo ikke meningen at prosjektet skulle gå over så lang tid. Jeg må ha tenkt at sammenslåingene ikke ville få betydning for meg siden dette lettbeinte eiendomsskatteprosjektet mitt ville komme “innimellom” endringene i kommune- og fylkesstrukturen. Lang nese der, altså.

Det var da Nord- og Sør-Trøndelag fylker brått forsvant fra databasen min med sine nesten 50 kommuner, at jeg forstod at jeg hadde fått enda et problem. De to fylkene er slått sammen til ett fylke — Trøndelag — og alle kommunene i det nye storfylket har fått nye kommunenumre.

Eiendomsskattedataene mine var knyttet opp mot de gamle kommunenumrene, og med ett brakk koblingen mot matrikkelen. Relasjonene måtte gjenopprettes manuelt.

¹⁰ github.com/espena/sosicon

Da master-databasen til slutt sto klar, utgjorde den 104,4 gigabytes på harddisken, og omfattet informasjon om bygninger, eiere og eiendomstyper. Denne basen var ikke beregnet på publisering, og omfattet derfor svært mange tilleggsopplysninger. Databasen jeg til slutt publiserte, er et derivat av master-databasen — tilpasset webpublisering og stort trykk.

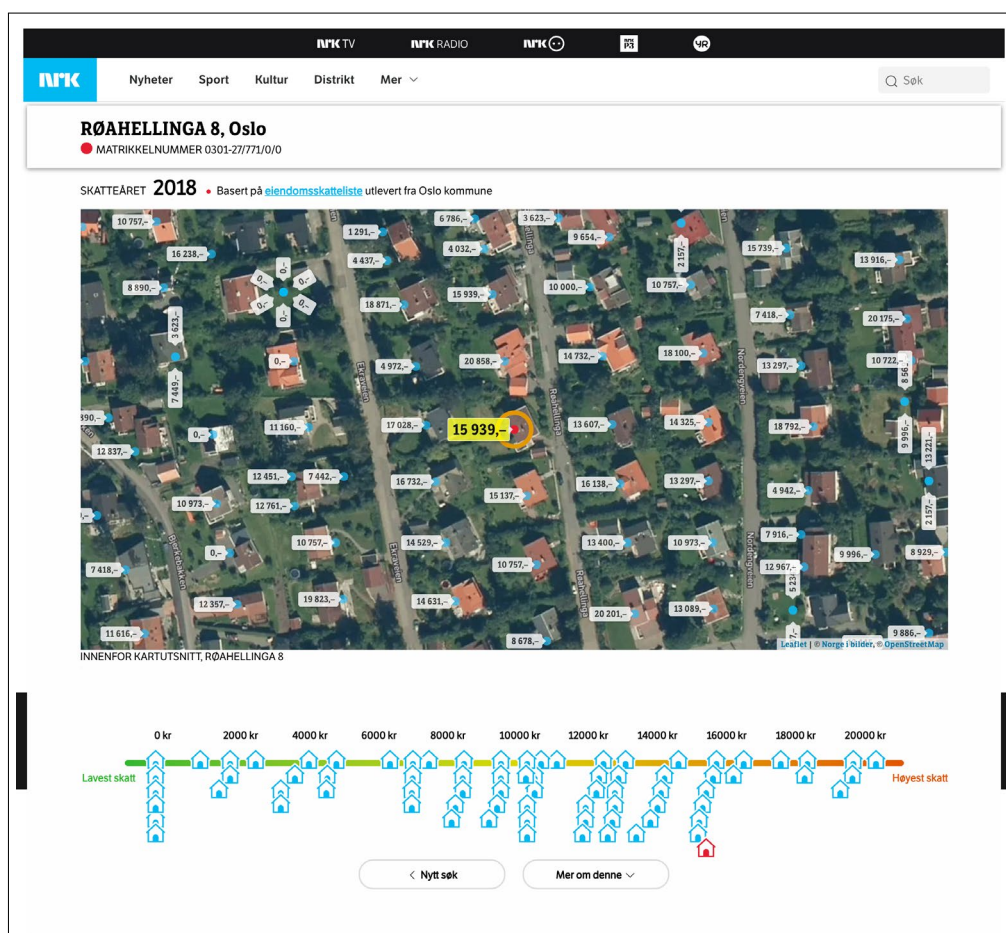
På min Macbook Pro brukte byggeskriptet opp mot 48 timer på å komme seg gjennom hele prosessen, fra innlesingen av Excel-filene til indeksering og klargjøring av produksjonsbasen.

5 Presentasjonen

Hovedideen var å sette “prislapper” på hustakene. Jeg ønsket å legge eiendomsskattetakstene ut over luftfotografier av eiendommene, slik at man kan få et inntrykk av eiendommene — i hvert fall slik de ser ut fra oven.

Å beskrive prosessen med å bygge databasen som helt adskilt fra presentasjons- og designfasen, er en tilsmikelse. I virkeligheten førte erkjennelser underveis i designfasen til at jeg måtte tilbake til byggeskriptet og endre på databasestrukturen, legge til data eller endre på formateringsregler.

Jeg tok noen valg forut for publiseringen som strider kraftig mot etablert databaseteori. Man kan godt si at måten jeg ville presentere dataene på og de praktiske implikasjonene av dette stred mot måten man normalt ville bygget opp databasen. Mer om dette på side 14.

Figur 9: Pilotversjonen av eiendomsskattebasen ble lansert internt i NRK, og etter hvert delt med en rekke av landets lokalaviser.

Den første versjonen av databasepresentasjonen kan man godt kalle en pilot. Etter påske distribuerte vi lenken internt til redaksjonelle miljøer i NRK (NDIV, DDIV), og ba de lete rundt for å se hvordan eiendomsskatten slo ut i deres kommune. Omtrent samtidig var NRK på årsmøtet til Landslaget for Lokalaviser (LLA) og presenterte og tilbød dem databasen – ut fra tanken om at denne type research som NRK kan gjøre, og LLA-mediens unike kjennskap til sine lokalmiljøer, var en god kombinasjon. Alle medier fikk etter hvert lenke til databasen.

Denne første versjonen hadde nok litt mer komplisert, om enn uferdig, design. Jeg eksperimenterte med et par funksjoner som ikke ble med videre ut til publikum.

Blant annet laget jeg en kalkulator der brukeren kan sammenligne eiendomsskattetakstene på tvers av kommunene. Når brukeren har søkt opp en eiendom, kan hun velge en annen kommunes utregningsmodell for å se hvor mye eiendommen ville ha blitt beskattet der.

Hvordan Oslo **kunne ha** regnet:

... hvis Oslo hadde brukt samme modell som

Hamar i 2017

$$\left[\left(\left(9\,913\,207 \cdot \frac{100}{100} \right) - 220\,000 \right) \cdot \frac{5.3}{1000} \right] = \underline{\underline{51\,373 \text{ kr}}}$$

Takst: **9 913 207** Skattenivå: **100%** Bunnfradrag: **220 000** Skattesats: **5.3‰**

Her legger vi til grunn at du teoretisk eier en boligeiendom som sist ble taksert til 9 913 207 i Hamar.

Regnestykket er ment å skulle illustrere forskjellene i beregningsmåte. Det tar ikke hensyn til at det er forskjellige prisnivåer ulike steder i landet.

Dersom Hamar har vedtatt bunnfradrag, er dette kun beregnet én gang.

Allt dette kan naturligvis være vesentlig forskjellig fra de faktiske forholdene for RØAHELLINGA 8 i Oslo.

Figur 10: I pilotversjonen av eiendomsskattebasen kunne brukeren legge inn andre kommuners utregningsmodell for å se hvordan en gitt eiendom ville blitt skattlagt andre steder i landet. Denne funksjonen forsvant imidlertid fra den publiserte varianten, fordi utregningen ikke tok hensyn til at ulike kommuner har ulikt prisnivå på. Jeg var engstelig for at de voldsomme utslagene skulle bli feiltolket av dem som ikke leser forklaringsteksten.

Problemet med denne funksjonen, var at eiendomsprisene er vidt forskjellige mellom ulike kommuner. En eiendom til 7 millioner i Oslo, kanskje ville være verdt 3 millioner et annet sted i landet. Ved å bruke samme takst men forskjellig utregning, sto vi i fare for å gi et skjevt bilde av den reelle forskjellen i skattenivå. Derfor valgte vi å utelate denne modulen fra den publiserte versjonen.

Underveis fikk jeg hjelp av en av NRKs konseptutviklere, for å profesjonalisere og tilpasse designet til publikum der ute.

Eiendomsskattebasen er basert på at publikum lett skal finne sine egne eiendommer, og så sammenligne seg med nabolaget. Jeg laget et søkegrensesnitt for gateadresse. Søket leder inn i en sidevisning basert på adressen brukeren leter etter. Målet ble etter hvert å forenkles så mye som mulig.

5.1 Trafikkfare!

Hva skjer når databasepresentasjonen din vises fram på NRK1 i beste sendetid? Du kan regne med at mange tusen brukere hamrer på døra samtidig. Du kan også anta at dersom du ikke har tenkt på serverbelastningen før, så kommer du til å gjøre det når driftsvakten ringer og forteller at riggen er i ferd med å gå ned på grunn av trafikkmengden. Derfor tok jeg noen viktige forholdsregler, som raskt er listet opp her:

- Adressesøk foregår på brukerens egen datamaskin/telefon. Første gang han/hun laster inn søkeskjemaet til eiendomsskattebasen, lastes også alle gatenavn i Norge opp til brukerens maskin. Søket foregår med andre ord i nettleseren og ikke på serveren. Oppslaget på serveren skjer rett mot gatekoden, som er indeksert i databasen. Dette betyr at databaseoppslaget går uhyre raskt i forhold til (gjentatte) oppslag i fritekst.
- Når brukeren søker på en bestemt gateadresse, svarer applikasjonen med å levere data for alle adressene i hele gaten. For det første er det ganske sannsynlig at vedkommende vil prøve å søke på nabohus i samme gate i neste omgang (og da ligger søkeresultatet allerede på maskinen hennes). For det andre er det gode sjanser for at gaten er mellomlagret i cache fra før av, hvis en annen bruker allerede har slått opp en adresse i samme gate.
- Nabolaget er generert på forhånd. For alle adressene har byggeskriptet, som ble beskrevet over, allerede regnet ut og laget en liste over alle de nærmeste naboene. Ingen tunge beregninger “on the fly” ved eiendomsoppslag, med andre ord.
- Flyfotografiene i presentasjonen er hentet fra Norge i Bilder, en såkalt WMTS-tjeneste¹¹ som normalt ligger hos Statens Kartverk. Vi turte imidlertid ikke stole på at deres maskiner ville være i stand til å håndtere trafikken fra 5-10 000 samtidige NRK-brukere. Derfor valgte NRK å sette opp sin egen kartserver med luftfoto, kun til bruk for eiendomsskattebasen.

Jeg hadde kokt alle dataene sammen til én stor tabell på rundt 80 gigabytes. Der man normalt ville fordelt dataene over flere tabeller valgte jeg altså å *denormalisere* databasen, for at den skulle bli effektiv på bare én ting: Å levere sidevisninger fryktelig fort.

5.2 Endelig!

I februar ble det besluttet at eiendomsskattebasen skulle inngå som et av satsningsområdene inn mot valget.

Lørdag 10. august 2019 publiserte NRK eiendomsskattebasen som ledd i en omfattende pakke på eiendomsskatt i tilknytning til valgdekningen.

Den var én av flere elementer i NRKs dekning av kommune- og fylkestingsvalget, og ledsaget en lang rekke artikler på nrk.no. I tillegg ble basen omtalt på fjernsyn, både i Lørdagsrevyen og i den påfølgende partilederdebatten to dager senere. I den samme pakken lå en rekke nyhetssaker, debattprogrammer, nettsaker fra disktriktskontorer og en Brennpunkt-dokumentar og takseringspraksisen hos kommunene. Nettadressen til basen er:

nrk.no/eiendomsskatt/base

Eiendomsskattebasen utgjorde en rød tråd gjennom hele NRKs dekning av eiendomsskatt opp mot kommune- og fylkestingsvalget. Publiseringen er i skrivende stund fortsatt ikke over, og det arbeides aktivt med tips som kommer inn til redaksjonen fra folk som har funnet ting i basen (se figur 15)

¹¹Web Map Tile Server

Figur 11: Eiendomsskattebasen ble blant annet omtalt under partilederdebatten på NRK1 mandag 12. august.

Omtalen på TV-skjermen førte til en voldsom økning i antallet samtidige brukere. Interessen var åpenbart meget stor, og basen levde godt på fronten av nrk.no hele uken.

Versjonen som til slutt ble publisert på nrk.no fokuserte på én ting: Å gi publikum en umiddelbar tilgang til eiendomsskattetakstene, og å sammenligne sine skattetal med andres. Dette var det journalistiske målet helt fra starten av, og selv om jeg underveis fikk ambisjoner om en mer komplisert utnyttelse av dataene, viste pilotversjonen meg at det klokeste var å forenkle, slik at fokus ble værende på det viktigste: Å vise frem de tidvis store forskjellene i eiendomsbeskatning selv innenfor ett og samme nabolag.

I den publiserte versjonen av basen tok jeg med meg ett tall fra matrikkelen, nemlig siste tinglyste omsetningsbeløp.

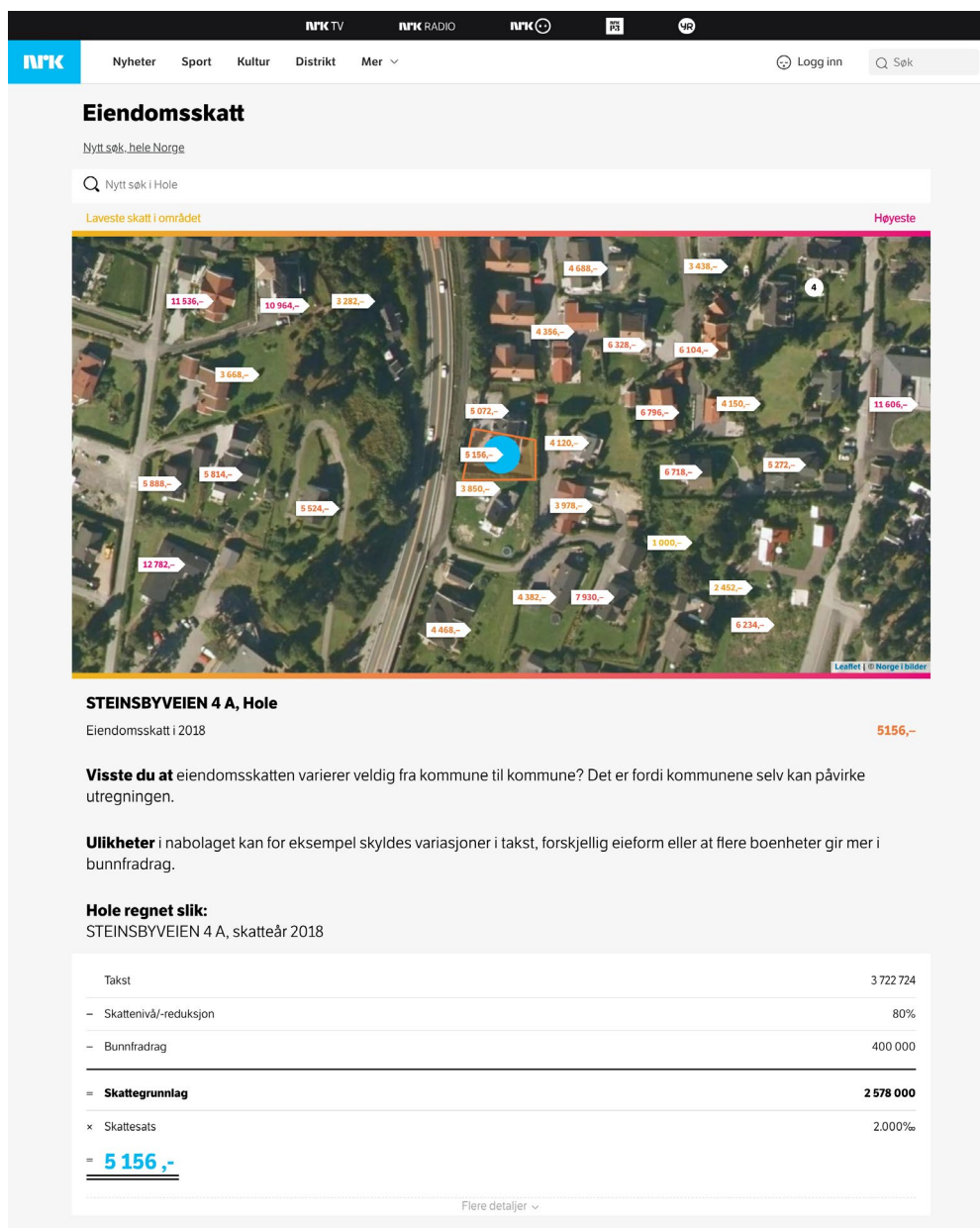
På denne måten kan publikum se om eiendommene faktisk ble kjøpt for noe i nærheten av hva taksten sier. Dette tallet er imidlertid ikke nødvendigvis sammenlignbart med skattetaksten, ettersom omsetningsbeløpet kan omfatte andre ting enn hva kommunen har satt takst på.

Tallene i basen er hentet rett fra de originale eiendomsskattelistene, men med tanke på kvaliteten på rådataene var det fortsatt ikke mulig helt å utelukke feil, til tross for kontrollutregningene jeg hadde gjort på forhånd.

For hver eiendom la jeg derfor også ut en lenke til den opprinnelige Excel-filen vi hadde fått fra kommunen — slik at publikum selv kan dobbeltsjekke med originalfilen dersom de mistenker feil. Jeg håpet også at nedlastingsmuligheten i noen tilfeller kan tenkes å vekke en viss forståelse for at mangler og feil kan forekomme, når folk selv får se hva vi hadde å jobbe med. Samtidig med publiseringen av basen, la vi også ut en forklaring av hva folk kan forvente å finne i basen — og ikke minst hva årsaken kan være til at tall mangler og lignende.¹²

Hele listen over nabolaget er å finne nederst i presentasjonen over eiendommen. Oversikten tar for seg alle naboeiendommer i en radius av ca 200 meter rundt den aktuelle

¹²www.nrk.no/1.14602019

Figur 12: den publiserte versjonen av eiendomsskattebasen.

Takst	2 906 970
- Skattenivå/-reduksjon	80%
- Bunnfradrag	400 000
= Skattegrunnlag	1 925 000
× Skattesats	2,000%
≈ 3 850,-	
Færre detaljer ^	
Kommunennummer	0612
Gårdsnummer	188
Bruksnummer	43
Festenummer	0
Seksjonsnummer	0
Sist omsatt *)	26.08.2011
Omsetningsbeløp	1 778 000
Eiendomsskattelisten for 2018 **)	0612.zip

Figur 13: Detaljene for hver eiendom. Hvis brukeren utvider panelet, vises også siste omsetningsbeløp for eiendommen, slik det er registrert i matrikkelen. Den originale En zip-komprimert fil med den originale eiendomsskattelisten for den aktuelle kommunen ligger også til nedlasting nederst.

eiendommen (figur 14), og radene kan sorteres etter hvilken som helst kolonne.

De nærmeste naboene til STORGJERDÅSEN 17 hadde mellom 357 og 13 695 kroner i eiendomsskatt i 2018. Klikk på kolonneoverskriftene for å sortere.

Adresse	Kommune	Avstand	Matrikkelnummer	Skatteår	Takst	Nivå	Bunnfradrag	Grunnlag	Promille	Skatt
STORGJERDÅSEN 17	Bodø	0 m	1804-41/834/0/0	2018	1 990 000	100%	500 000	1 490 000	4,900%	7 301
STORGJERDÅSEN 15	Bodø	11 m	1804-41/833/0/0	Skatteår	2 216 000	100%	500 000	1 716 000	4,900%	8 408
STORGJERDÅSEN 19	Bodø	11 m	1804-41/835/0/0	2018	1 989 000	100%	500 000	1 489 000	4,900%	7 296
STORGJERDÅSEN 21	Bodø	22 m	1804-41/836/0/0	2018	1 989 000	100%	500 000	1 489 000	4,900%	7 296
STORGJERDÅSEN 18	Bodø	29 m	1804-41/794/0/0	2018	2 857 000	100%	1 000 000	1 857 000	4,900%	9 099
STORGJERDÅSEN 23	Bodø	32 m	1804-41/837/0/0	2018	1 002 000	100%	500 000	1 492 000	4,900%	7 310

Figur 14: Listen over hele nabolaget, i en radius av ca 200 meter. Radene kan sorteres etter valgfri kolonne, slik at brukeren får muligheter til raskt å orientere seg i datasettet.

6 Reaksjoner

Eiendomsskattebasen har foreløpig nådd 1,5 millioner sidevisninger, fordelt på en kvart million unike brukere.

Svært mange benyttet muligheten til å sjekke skattenivået i sitt eget nabolag, og mange meldte tilbake til oss om rare forskjeller og skjevheter. Figur 15 viser bare noen av de mange reaksjonene som kom inn på e-postadressen eiendomsskatt@nrk.no — som ble opprettet for anledningen.

Den vesentligste konsekvensen av publiseringen tror jeg kommunene selv merket. Selv om basen i utgangspunktet ga politikere og velgere et helt annet utgangspunkt for å diskutere eiendomsskatt som tema, var det likevel den forbedrede kontrollmuligheten som var viktigst — og som ga seg utslag i at folk kontaktet kommunene for å spørre hvorfor forskjellene er så store.

<p>Hei!</p> <p>Takk for spennende lesning og et godt stykke gravearbeid!! For moro skyld sjekket jeg min lille rekke av 4 hus, et klassisk eplehageprosjekt på [REDACTED]. Der har det opprinnelige huset blitt pusset opp til moderne standard og det er bygget 3 (tilnærmet) identiske hus i den gamle hagen. Det gamle huset er større enn de 3 nye, og man kunne således forstå om det fikk en annen verdi enn de 3 nye. Men den store forskjellen er innad blant de nye, hus B, C og D på bildet under. Hus B har en annen planløsning som gjør utleie av underetasjen litt mer komplisert, ellers er husene helt like, bygget av samme selskap, ferdigstilt på samme tid. Likevel betaler C dobbelt så mye som B i skatt!! Dette får en unektelig til å tenke at de er ganske vilkårlig hvorledes eiendomsskatten fastsettes!</p> <p>Mvh [REDACTED]</p>
<p>Hei,</p> <p>Som realtvt fersk huseier og ny i dette med eiendomsskatt leser jeg deres artikler med stor interesse, og med en liten bitter bismak. I Gaten som vi nå har etablert oss, [REDACTED] Kommune, var det i desember 2017 2 hus til salgs. Vi betalte 5 450 000 for vårt hus. Noen dager før vi fikk kjøpt vårt hus ble det derimot solgt et annet hus i samme gate, 3 hus bortenfor. Dette huset ble solgt for 6 050 000, og ble nylig solgt igjen for 7 250 000 kr. Markedsprisen for det andre huset er altså høyere enn vårt hus.</p> <p>Så, hva skjer når det kommer til eiendomsskatt? Jo ikke nok med at vi betaler mest av samtlige i hele nabolaget, men vi betaler nesten det dobbelte sammenlignet med det huset som ble solgt samtidig som vårt. Nå mangler vi riktig nok godkjent utleieleilighet som gir et fradrag på 200 000 i [REDACTED] kommune, men det er ikke dette som er utslagsgivende for den store forskjellen.</p>
<p>Hei</p> <p>Jeg har nå sjekket min adresse og er veldig sjokkert over hvor stor forskjell det er fra naboer.</p> <p>Hvordan går jeg frem forbi klage på dette?</p> <p>Har også sjekket hus med langt større verdi i [REDACTED] og de betaler mindre enn meg. I tillegg har disse to inntekter mens jeg kun har en inntekt.</p> <p>Håper dere kan hjelpe meg.</p>
<p>Bor i [REDACTED]. Her betaler en av leilighetene i 4.etasje ca 8.000 kr i året, mens samme leilighet to etasjer under betaler vel 2.000, dvs 6.000kr i differanse. Hvor er logikken? Leilighetene er identiske! Har prøvd å kontakte kommunen på mail, men får ikke svar.</p> <p>Vennlig hilsen [REDACTED]</p>
<p>Ett lite anonymt tips.</p> <p>Surfet litt, og fant noe merkelig. Se på midten av kartet under. Midt i ett etablert eneboligfelt er det en villa uten eiendomsskatt! Jeg sjekket adressen; det er [REDACTED]. Sjekket arealer med plan og byggs saksinnsyn. Hvordan kan en enebolig på [REDACTED] m2 med eid tomt på [REDACTED] m2, som en «enslig svale» helt slippe unna eiendomsskatt? Nabohuset i [REDACTED] ble solgt for over [REDACTED] mill i 2013.</p>
<p>Vi eier [REDACTED] som er en tomannsbolig og betaler vesentlig mer enn [REDACTED], som er en enebolig og vesentlig mer verdt enn vår. Hva gjør vi med dette?</p> <p>Vennlig hilsen, [REDACTED]</p>

Figur 15: Noen eksempler på de mange reaksjonene som kom fra publikum.

6.1 Anger og sinne

Noen kommuner fikk åpenbart merke publiseringen vår. Randaberg (vedlegg W) og Skien (vedlegg X) kommuner var blant dem som la ut en forklarende tekst på sine egne hjemmesider:

Serviceforretningen i Randaberg kommune har fått mange spørsmål om eiendomsskatt, særlig etter at NRK lanserte sin nye, søkbare oversikt over eiendomsskatt i Norge. [...] Vi forsøker her å forklare hvorfor du og naboen din kan ha ulik takst – og hvorfor det kan bli ulik eiendomsskatt i nabolaget.

(Randaberg kommunes hjemmesider, vedlegg W)

Ringerike kommune var blant dem som ikke sendte oss eiendomsskattelistene, til tross for purringer. Etter publisering sendte kommunen et brev der de beklaget dette:

Jeg er gjort oppmerksom på at vi dessverre ikke har levert tall til NRK sin oversikt over eiendomsskatt, i tråd med det innsynet dere om i juni 2017. Dette beklager vi sterkt.

(Kommunikasjonssjef Mads Øieren i Ringerike kommune, vedlegg Z)

Sande i Vestfold svarte heller ikke på innsynsbejæringen. Lokalavisen Jarlsberg Avis tok saken (Vedlegg V), se figur 16.

Mandagen etter publisering kom en telefon fra Nittedal kommune, som også var blant de som manglet i basen. De hadde sendt meg eiendomsskattelisten, men siden filen var blant de mer krevende å konvertere, kom jeg aldri så langt som til å få dem med.

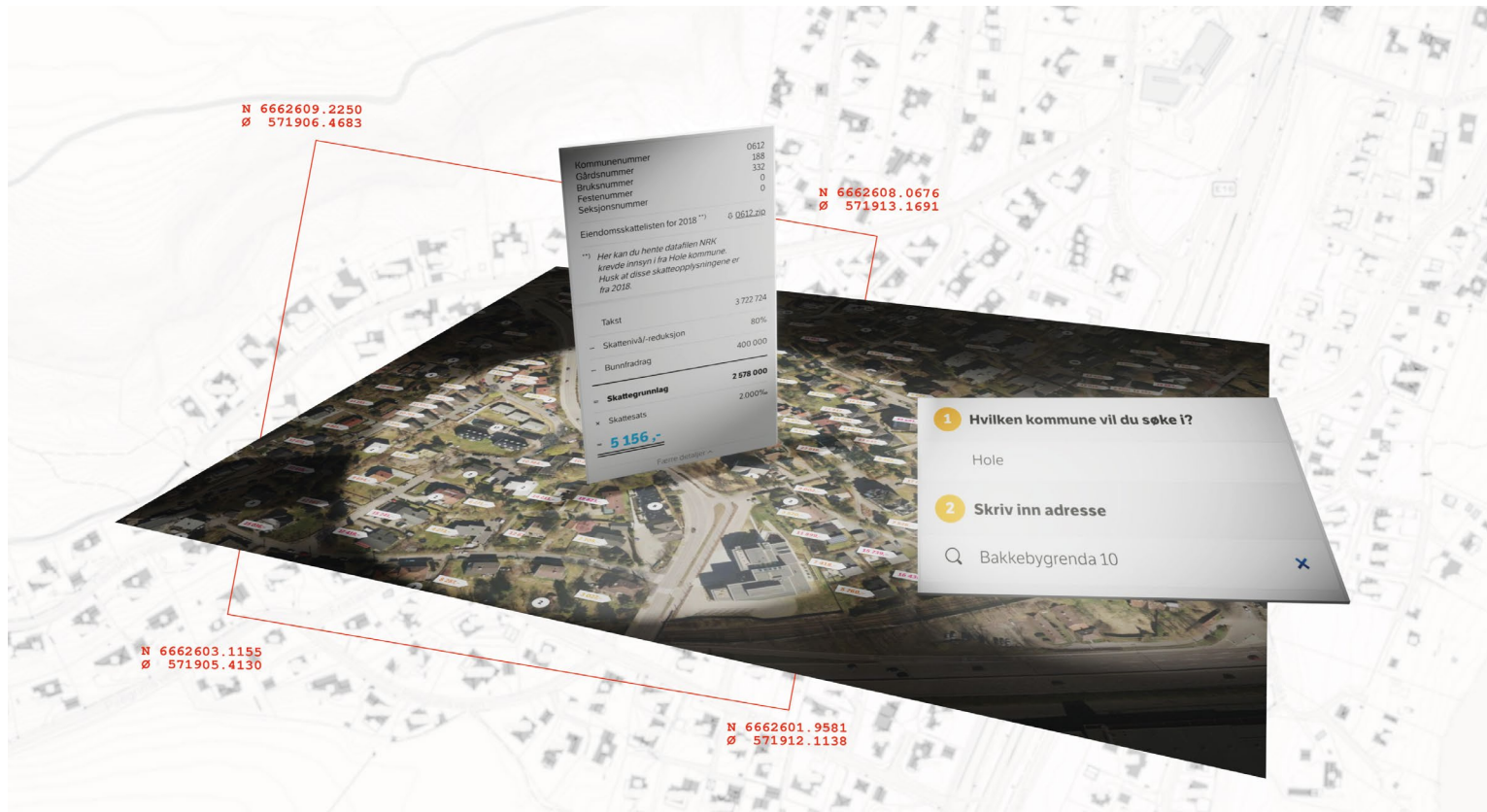

Figur 16: Sande kommune måtte svare for seg, etter at de ikke sendte over eiendomsskattelistene slik jeg ba om i en innsynsbejæring sendt 23. januar 2018.

6.2 Metaperspektiver

- Mange kommuner ble tatt på senga når vi forlangte maskinlesbare kopier av eiendomsskattelistene. Hadde de tenkte på det da de var i gang med å lage listene for offentlig ettersyn, kunne mange av dem spart seg mye arbeid. Kristiansand endret praksis etter vår klagerunde, og legger nå ut sin eiendomsskattelite som Excel-fil.
- Vi har fått en svært nyttig avklaring hos Fylkesmannen, som sier at et forvaltningsorgan ikke kan omgå retten til innsyn i det offentliges databaser ved å sette ut driften til eksterne leverandører.
- Vi har sett klare bevis for at noen kommuner helt bevisst ignorerer innsynsforespørsler. Dette er sterkt problematisk.

- Det er slående hvor utilgjengelige eiendomsskattedataene er fra mange kommuner — og ikke minst hvor begrensede eksportmuligheter som åpenbart finnes fra de vanligste fagsystemene.
- Noen kommuner har sett bort i fra innsynskravet vårt, eller levert data av for lav kvalitet. Dermed har de blitt ekskludert fra databasen, og befolkningen lurer på hvorfor. Disse henvendelsene har tilsynelatende skapt mer støy og merarbeid for kommunene, enn jobben med å lage et leselig Excel-dokument fra eiendomsskattelistede.

Eiendomsskattebasen

Vedlegg, Data-SKUP 2019

Artikler, dokumenter og eksempler.

Innsynsprosessen

Dokumenter knyttet til innsynskrav og klager på avslag. Gulmarkert tekst er mine uthevinger.

Eksempel på én av 201 likelydende innsynsbegjæringer.

Espen Andersen

Fra: Espen Andersen
Sendt: 26. juni 2017 14:39
Til: 'postmottak@hvaler.kommune.no'
Emne: Innsynsbegjæring, NRK

Innsynsbegjæring, eiendomsskattetakster i Hvaler kommune

Vår redaksjon ser på ulike kommuners praksis i forbindelse med utregning av eiendomsskatt. Ifølge opplysninger hentet fra KOSTRA-basen hos Statistisk Sentralbyrå, er Hvaler blant kommunene som har innført eiendomsskatt. Vi har allerede fått data fra flere av de største kommunene, herunder Oslo, Trondheim og Bodø, men arbeider nå med å gjøre oversikten komplett. Vi ber derfor om følgende:

- I medhold av offentlighetsloven § 9, jf. § 30 ønsker vi å få utlevert en mest mulig oppdatert og *maskinlesbar versjon* (ikke pdf) av eiendomsskattetakstene i Hvaler kommune. Vi ønsker fullstendig matrikeladresse (gnr, bnr, fnr, snr), takst, skattenivå, bunnfradrag, promillesats, og beregnet skatt, samt eventuelt flagg for fritak. Filformatet kan for eksempel være Excel, tabulatordelt tekst, XML eller et annet redigerbart og åpent dokumentformat. Dersom datasettet allerede er publisert i et av de nevnte formatene, klarer vi oss med nettdressen.

NRK er kjent med bestemmelsene om offentliggjøring av eiendomsskatteliste i eiendomsskatte-loven, men vi ber altså om at det gjøres et nytt uttrekk etter offl. § 9, dersom det allerede publiserte filformatet ikke tilfredsstiller kriteriene for maskinlesbarhet. Vi understreker at PDF eller skannede dokumenter ikke oppfyller dette kravet. For ordens skyld viser vi til tidligere avgjørelser hos Sivilombudsmannen (sakene 2016/726 og 2016/880), der retten til innsyn i særskilt dokumentformat stadfestes, blant annet ved at ombudsmannen i den forbindelse uttalte at "*en innsynsberettiget i utgangspunktet har krav på at det utarbeides en sammenstilling i ethvert filformat*".

- Ifølge KOSTRA har ikke Hvaler brukt formuesgrunnlaget fra Skattedirektoratet ved verdisetning av boliger, men utarbeidet egne takster. Vi ber derfor om å få tilsendt anbudsdokumenter, tilbud, anbudsprotokoll, kontrakter, fakturaer og avtaler med eventuelle leverandører av tjenester som har vært relevante i forhold til kommunens takseringsarbeid, herunder forundersøkelser, besiktingsoppdrag, generell konsulentbistand og eventuell støtte til klagebehandling og annet.
- Vi ønsker å vite hvilket samlet beløp Hvaler har brukt på ekstern bistand knyttet til takseringsarbeidet, fordelt på de ulike aktørene dersom det er flere.

Vennlig hilsen
Espen Andersen

Digital undersøkende redaksjon, NRK Marienlyst

espen.andersen@nrk.no

Postadresse: FG22, 0340 Oslo

Fra: **Anne-Lise Hellebostad** Anne-Lise.Hellebostad@ks.no
Emne: VS: Innsynsbejgæring fra NRK - eiendomsskattelister
Dato: 31. januar 2018 kl. 21:04
Til: **Espen Andersen** espen.andersen@nrk.no

Hei.

Jeg viser til tidligere kontakt vedrørende ovennevnte. Som avtalt videresender jeg den e-posten vi har sendt til vår medlemskommuner vedrørende NRKs henvendelse. Håper dette medfører at det blir enklere for kommunene å sende det dere er ute etter.

Med vennlig hilsen
Anne-Lise Hellebostad
Advokat KS Advokatene
Attorney at Law

Epost Email: anne-lise.hellebostad@ks.no
Telefon Phone: [REDACTED]
Mobil Cellular: [REDACTED]
<http://www.ks.no>

KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional
Authorities

Denne e-post er kun beregnet for den person den er rettet til. E-posten kan inneholde taushetsbelagte opplysninger i advokat-og klientforhold. I tilfelle feiloverføring/feilsending skal e-posten slettes. Det gjøres oppmerksom på at enhver form for bruk av opplysningene ikke er tillatt. Vennligst kontakt avsender eller: sabrina.becher@ks.no eller ring 24 13 26 00.

Fra: KS Eiendomsskatteforum
Sendt: 31. januar 2018 13:34
Emne: Innsynsbejgæring fra NRK - eiendomsskattelister

Innsynsbejgæring fra NRK vedrørende eiendomsskattelister

KSE er kjent med at en rekke kommuner har mottatt bejgæring om innsyn i eiendomsskattelistene fra NRK.

Vi har vært i kontakt med NRK, og vi vil innledningsvis gjøre oppmerksom på at kommuner som bare har eiendomsskatt på verk og bruk (esktl. § 3 c) og kommuner som bare har eiendomsskatt på verk og bruk og annen næringseiendom (esktl. § 3 d) ikke trenger å utlevere skattelister til NRK. Disse kommunene må imidlertid kontakte NRK (om bejgæring er mottatt), og redegjøre for hvilket utskrivningsalternativ kommunen benytter for å slippe utlevering.

NRK ber om å få utlevert en maskinlesbar versjon av eiendomsskattelistene, der de ønsker fullstendig matrikkeladresse (gnr. bnr. fnr. snr.), takst, skattenivå, bunnfradrag, promillesats og beregnet skatt, samt eventuelt flagg for fritak. NRK ønsker i utgangspunktet skattelister for skatteåret 2017. I den grad det ikke er mulig å fremskaffe disse i maskinlesbart format kan skattelister for 2018 unntaksvis benyttes, det må i så fall presiseres at det er tall for 2018 som er fremlagt. Ettersom fristen for utleggelse av eiendomsskattelister for 2018 fortsatt ikke er utløpt, antar vi at de færreste kommuner har dette klart per d.d. Man bør følgelig ta kontakt med NRK for å redegjøre for situasjonen ettersom fristen for å legge frem dokumenter er kort i henhold til offentliglova.

Det følger av eiendomsskatteloven § 15 at det skal føres en eiendomsskatteliste der alle skattlagte eiendommer skal fremgå. Videre skal eiendomsskattetaksten fremgå, skattesats og beregnet skatt på eiendommen. Det er altså ikke noe krav til av bunnfradrag og skattenivå skal fremgå. Med skattenivå mener NRK hvorvidt kommunestyret har vedtatt noen reduksjonsfaktor, og evt. størrelsen på denne.

Det fremgår av eiendomsskatteloven § 15 at eiendomsskattelisten skal ligge ute til offentlig gjennomsyn i minst 3 uker, men det er ingen tvil om at den som ønsker det kan be om innsyn i eiendomsskattelisten også etter at denne 3-ukersperioden er utløpt.

Dersom kommunens eiendomsskatteliste ikke inneholder alle de opplysninger som NRK etterspør, kan kommunen likevel ha plikt til å utarbeide en liste som inneholder disse opplysningene. Dette følger av offentleglova § 9. Det fremgår av rettledningen til loven (utgitt av Justisdepartementet) at kommunen vil ha plikt til å etablere et nytt dokument (sammenstilling) dersom dette er nødvendig for å etterkomme et innsynskrav, så fremt sammenstillingen kan etableres på grunnlag av opplysninger som finnes elektronisk lagret i databasene til kommunen, og sammenstillingen kan gjøres ved hjelp av enkle fremgangsmåter. Plikten til å etablere et nytt dokument gjelder således bare når sammenstillingen kan etableres ut fra opplysninger som finnes elektronisk lagret i databasene til kommunen. Videre er det bare en plikt til å lage en sammenstilling når dette kan gjøres med enkle fremgangsmåter. Dette innebærer at kommunen bare vil ha en slik plikt når den har dataverktøy som kan etablere sammenstillingen, og det eneste kommunen må gjøre for å få sammenstillingen etablert er å gi enkle kommandoer. Dersom det trengs mer tidkrevende operasjoner fra saksbehandlerne, vil det ikke være plikt til å etablere slike sammenstillinger.

Når det gjelder NRKs krav om å få listene tilsendt i maskinlesbart format, er KSEs oppfatning at kommunen plikter å etterfølge dette kravet dersom dette kan gjøres uten at dette medfører alt for mye ekstraarbeid for kommunen. Hvor mye ekstraarbeid kommunen må tåle må vurderes konkret. I uttalelsen fra Sivilombudsmannen som NRK henviser til, ble en kommune pålagt å fremskaffe og utlevere dokumenter i maskinlesbart format, selv om dette ikke fantes på tidspunktet for innsynsbegjæringen.

Vedlagt følger link til Sivilombudsmannens uttalelse:

<https://www.sivilombudsmannen.no/uttalelser/retten-til-innsyn-i-saerskilt-filformat-ved-sammenstilling-av-opplysninger-fra-en-database/>

Med vennlig hilsen
Anne-Lise Hellebostad
Advokat KS Advokatene
Attorney at Law

Epost Email: anne-lise.hellebostad@ks.no
Mobil Cellular: [REDACTED]
<http://www.ks.no>

KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional
Authorities

Denne e-post er kun beregnet for den person den er rettet til. E-posten kan inneholde taushetsbelagte opplysninger i advokat-og klientforhold. I tilfella feiloverføring/feilending skal e-posten elattes. Det blir oppmerksom på at enhver form for bruk av

HVALER KOMMUNE

NRK
Att. Espen Andersen

Deres referanse Epost 260617	Vår referanse 2017/160-140-14203/2017-NIEG	Klassering 041	Dato 27.06.2017
--	--	--------------------------	---------------------------

Foreløpig svar på Innsynsbegjæring, NRK

Din henvendelse er mottatt. Vi arbeider med saken og noen regnskapsopplysninger kan synes vanskelig å frambringe nå når økonomisjefen har ferie. Men vi arbeider med å få det fortløpende over til dere.

Listene for 2017 vil bli oversendt på vilkår av at den aktuelle redaktør hos dere først melder skriftlig tilbake til oss at hun/han tar imot listene på vilkår av at opplysningen ikke vil bli lagt ut i søkbar form på deres nettsider. Det kan gjerne gjøres så snart som mulig. Så vil de bli oversendt etter oppfyllelsen av vilkåret.

Med hilsen
Eiendomsskattekontoret
Dette dokumentet er ekspedert uten underskrift

Einar G Nilsen
kommunejurist

Rådmannen
Besøksadresse: Rådhuset, Storveien 32, 1680 Skjærhalden
E-postadresse: postmottak@hvaler.kommune.no
Telefon: 69375000 Telefaks:

Storveien 32 1680 SKJÆRHALDEN
Webadresse: www.hvaler.kommune.no
Tlf.saksbeh.: 69 37 50 96 Bankkonto: 7050 06 18947

Espen Andersen

Fra: Espen Andersen
Sendt: 27. juni 2017 15:21
Til: 'nieg@hvaler.kommune.no'
Emne: Sak 2017/160-140-14203/2017-NIEG: Innsynsbegjæring

Viser til brev av 27. juni, der dere forventer at NRKs redaktør skal binde seg til spesifikke vilkår for bruk av offentlig informasjon.

Denne anmodningen er utidig og klart lovstridig. § 7 i offentlighetsloven understreker at det ikke kan legges like begrensninger på bruken av offentlig informasjon:

"Informasjon som det er gitt tilgang til etter lova her eller anna lovgiving som gir ålmenta rett til innsyn i offentleg verksemd, kan brukast til eitkvart formål dersom ikkje anna lovgiving eller retten til ein tredjeperson er til hinder for det."

For ordens skyld understreker vi at Skatteforvaltningslovens regler for utlevering av skattelister over personlige skattytere til mediene ikke kan overføres til eiendomsskattelistene, da sistnevnte reguleres av annet lovverk (eiendomsskatteloven og offentlighetsloven).

Etter dette ber vi om innsyn etter offentlighetsloven § 9, og ber dere oversende de etterspurte dataene snarest.

Vennlig hilsen
Espen Andersen, NRK

Telefon: 911 58 223

HVALER KOMMUNE

NRK v Espen Andersen

Deres referanse	Vår referanse	Klassering	Dato
26.06. 144034	2017/160-146-14542/2017-NIEG	041	30.06.2017

Foreløpig svar to pluss opplysninger

Det er ingen anbudsdokumenter ifm utarbeidelsene av takster. Kommunen ansatte drøyt 10 takstmenn som arbeidstakere for å slippe anbud. Et valg gjort under mangel på tid.

§ 8 A-3. Verdssettning¹

- (1) Eigedomen skal verdsettast ved takst.
- (2)² Det skal vere ei allmenn taksering i kommunen kvart tiande år. Dersom det ligg føre særlege tilhøve, kan kommunestyret ³ avgjere at ny taksering skal skje tidlegare eller seinare enn dette, men ikkje seinare enn tre år etter at siste allmenne taksering skulle ha skjedd. Kommunen dekkjer kostnadene ved taksering, og kommunestyret utnemner dei personane som skal stå for takseringa.
- (3) Formannskapet ⁴ eller skattytar ⁵ kan krevje overtakst.
- (4) Kommunestyret kan i staden for løysinga i andre ledd, utnemne ei sakkunnig nemnd som skal setje taksten på grunnlag av forslag frå tilsette synfaringsmenn.

Alternativ 4, tilsette synfaringsmenn ble valgt. Vi ser i utgangspunktet ikke på tilsette som ekstern bistand.

Det ble kjøpt noen tjenester fra Fredrikstad kommune som er en samarbeidskommune. Størrelsen må vi få komme tilbake til.

Videre ble det kjøpt tjenester fra ingeniørene Günther og Hals og eller deres as,er. Noen titusener det snakk om, antagelig bokført i 2012. Og det gjaldt utarbeidelsen av forslag til våre retningslinjer. Ref for retningslinjer: Tastetrykk på vår hjemmeside under valget eiendomsskatt.

I mangel av tilgang på økonomisjef og økonomifolk i dag må vi forbeholde oss å komme tilbake med eksakte beløp i begynnelsen av august da jeg har ferie ut måneden.

Det er intet bunnfradrag her, promillesatsen er 2 og har vært det i 13,14, 15, 16 og 17.

Siden vi ikke har fått noen bekreftelse av at dere ikke skal legge listene ut søkbare må det anses at vi har gitt avslag i excell innsynsbejæringen. Det vil bli ytterligere begrunnet i august.

Vi beklager denne ulovlige sene behandlingen, men ser oss tvunget til det nå den 30.6.

Rådmannen

Besøksadresse: Rådhuset, Storveien 32, 1680 Skjærhalden
E-postadresse: postmottak@hvaler.kommune.no
Telefon: 69375000

Telefaks:

Storveien 32 1680 SKJÆRHALDEN
Webadresse: www.hvaler.kommune.no
Tlf.saksbeh.: 69 37 50 96 Bankkonto: 7050 06 18947

Espen Andersen

Fra: Espen Andersen
Sendt: 3. juli 2017 10:16
Til: 'Hvaler kommune'
Emne: Svar på dok 2017/160-146-14542/2017 - avslag på innsyn

Viser til tidligere korrespondanse.

Takk for foreløpig informasjon, vi har for øvrig ingen problemer med at dere trenger lengre tid med å finne tall og dokumenter. Vi kan vente til august med å få denne informasjonen.

Angående avslag på innsyn i foreliggende Excel-dokument

Avslag på innsynsbegjæringer skal alltid ledsages av fullstendig lovhjemmel. Dersom dere gjennom en realitetsbehandling har kommet til at den må avslås, så impliserer det at dere også kan vise til relevante lovbestemmelser.

Vi ber derfor om at dere gir oss en entydig og lovhjemlet begrunnelse for avslaget umiddelbart.

Dersom avslaget opprettholdes annen formell begrunnelse enn at vår redaktør nekter å signere særskilte vilkår for hvordan offentlige data skal behandles redaksjonelt, ser vi oss nødt til å oversende saken til Fylkesmannen for ordinær klagebehandling i løpet av uken.

Vennlig hilsen
Espen Andersen, NRK

From: Sissel Bjørkseth
To: [Espen Andersen](#)
Cc: [Kjell Arve Bråtesveen](#)
Subject: eiendomsskattetakster - innsynsbegjæring
Date: tirsdag 27. juni 2017 11:05:50

Jeg viser til innsynsbegjæring datert 24.april 2017 og etterfølgende kontakt med kommuneadvokat Thor Kristian Høilund, her. Undertegnede har medio juni d.å. overtatt saken.

Jeg har gitt beskjed til byggesak v/ tjenesteområdeleder Kjell Arve Bråtesveen om at forespørselen om å få eiendomsskattetakstene i Excel-format bør etterkommes, forutsatt at nrk dekker kommunens ekstra kostnader til dette. Lillehammer kommune har ikke tekniske muligheter til selv å gjøre denne jobben, og må derfor sette det ut til en ekstern leverandør. Fra kommunens samarbeidspartner er etter det jeg har fått opplyst antydnet en pris på ca kr. 1000 – 1200 for jobben. Med hjemmel i offentligforskriften § 4, 2. ledd og § 4, 4. ledd mener jeg kommunen kan kreve at nrk dekker disse ekstra kostnadene. Skulle nrk da ikke ønske denne jobben gjort for å få opplysningene over i Excel-format, bes det om snarlig tilbakemelding på dette.

Når det gjelder forespørselen om innsyn i anbudsdokumenter m.m., har jeg bedt byggesak legge til rette for å etterkomme innsynskravet også på dette punkt, men at det må påses at evt. taushetsbelagte opplysninger (timepris, evt. andre forretningshemmeligheter) unntas. Kommunens samlede kostnader for ekstern bistand knyttet til takseringsarbeidet skulle det heller ikke være noe i veien for å gi ut.

Avslutningsvis beklages på Lillehammer kommunes vegne den lange saksbehandlingstiden.

Med vennlig hilsen

Sissel Bjørkseth
kommuneadvokat

Lillehammer
kommune

Storgata 51 - Serviceboks – N-2626 Lillehammer

Tel: + [redacted] - Mob: + [redacted]

sissel.bjorkseth@lillehammer.kommune.no

www.lillehammer.kommune.no

From: [Espen Andersen](#)
To: [Sissel Bjørkseth](#)
Subject: Korrigeret versjon; klage på krav om betaling for offentlig informasjon, Lillehammer kommune
Date: torsdag 29. juni 2017 11:44:00

Klage på krav om betaling for dokumenter undergitt innsynsrett etter offl. § 9 jf. § 30

Viser til tidligere korrespondanse, og ber kommunen oversende denne klagen til Fylkesmannen for ordinær klagebehandling umiddelbart, dersom den ikke går bort fra betalingskravet.

Lillehammer kommune har innvilget innsyn i maskinlesbar kopi av eiendomsskatte-takstene i kommunen, men krever 1000-1200 kroner for at vi skal få dem, og begrunner kravet med at de har gjort seg avhengig av en ekstern aktør.

- 1) Om kommunen har satt håndteringen av offentlige data ut til en ekstern leverandør som fakturerer på timebasis, endrer ikke det på retten enhver har til vederlagsfritt å kreve innsyn i offentlig informasjon som er lagret i de aktuelle databasene, slik hovedprinsippene må forstås i henhold til offl. §§ 3, 8 og 9 mv. Dette gjelder også formater som "ikke eksisterer", i tråd med Sivilombudsmannens konklusjoner i sakene 2016/726 og 2016/880.

Kommunen kan ikke hevde at den "ikke selv har behov" for å få utarbeidet dokumentet, siden dette ikke er oppstilt som noe krav i forhold til innsynsbegjæringer etter § 9. Lillehammer kommune har gjennom tidligere korrespondanse erkjent at det foreligger rett til å få utlevert maskinlesbar kopi, vi diskuterer nå hvorvidt det finnes anledning til å kreve betaling for dette – noe vi mener det åpenbart ikke er.

- 2) Den begrensede adgangen kommuner har til å ta betalt for visse typer kopier, knytter seg vesentligst til spesielle og kostnadskrevenne lagringsmedier og papirformater. Ikke eksternt fakturert tidsbruk for å lagre en ordinær sammenstilling av data til Excel, et av verdens mest utbredte maskinlesbare formater. Det kan simpelthen ikke argumenteres for at det vi spør om er "uvanlege format, høgkvalitetskopier eller liknande", slik kravet er oppstilt i offentligforskriftens § 4, 2. ledd.

Dertil er informasjonen vi etterspør innenfor kjerneområdet av offentlighetsloven, noe som uansett utelukker at det kan tas betaling for dataene etter offentligforskriftens § 4, 4. ledd, ifølge Rettleiar til offentliglova, side 61:

Føresegna vil aldri kunne brukast til å ta betalt for informasjon som ligg innanfor kjerneområdet til offentliglova, typisk informasjon som er utarbeidd i samband med offentlig myndigheitsutøving. Det kan vidare ikkje krevjast betaling etter denne føresegna for informasjon som eit organ har lov- eller forskriftsfesta plikt til å gi, til dømes informasjon som kommunar pliktar å gi til staten.

Lillehammer kommunes bruk av offentligforskriftens bestemmelser §§ 4, 2. ledd og spesielt 4, 4. ledd for å hjemle et betalingskrav, er etter vår forståelse feil.

- 3) Lillehammers database over eiendomstakster befinner seg i et saksbehandlingssystem (programvaren Gemini ARENA) der det finnes etablerte eksportmuligheter til maskinlesbare formater. Rent teknisk er det meget enkelt å gjøre sammenstillingen vi ber om.

- 4) Kommunen må nødvendigvis ha tilgang til dataene for sin egen myndighetsutøvelse, den jobber ikke med dataene i PDF-format. Vi ber om dataene som kommunen selv jobber med, gjerne i rådataformat. Hvis det er slik at kommunen må betale 1200 kroner for å få slike data ut av sine egne systemer, så er det reell grunn til å stille spørsmålstegn ved hvordan den forvalter sine midler. Det må forventes at en kommune på Lillehammers størrelse har egen kompetanse til å utføre så grunnleggende operasjoner som etterspørres her. Vi regner med at dette er en misforståelse og imøteser snarlig oversendelse av dataene i et passende, maskinlesbart format.
- 5) Av de over 20 kommuner som hittil har gitt oss uforbeholdent innsyn i maskinlesbare eiendomskattelister i løpet av 1-4 dagers saksbehandlingstid, er Lillehammer kommune så langt den eneste som mener seg berettiget til å kreve betaling for disse dataene.

Vennlig hilsen
Espen Andersen, NRK

From: Sissel Bjørkseth
To: [Espen Andersen](#)
Cc: [Kjersti Morset](#)
Subject: SV: Korrigert versjon; klage på krav om betaling for offentlig informasjon, Lillehammer kommune
Date: mandag 3. juli 2017 15:41:35
Attachments: [Kopi av Skattelister-Excel.xlsx](#)

Vedlagt følger eiendomsskattelister i Excel.

Det viser seg å ha vært noen uklarheter i kommunikasjonen internt. Jeg har nå fått forklart at uttak av opplysninger fra kommunens database over eiendomsskattetakster i vårt saksbehandlingssystem (Komtek) for direkte overføring til Excel, ville gi en liste som ikke er i samsvar med Pdf-listen som lå ute til offentlig ettersyn. Pga pågående oppretting av systemfeil og påbegynt klagebehandling, vil Komtekbasen nå inneholde nye takster som er under arbeid og som ennå ikke er vedtatt av skattetakstnemnda. Det har derfor vært nødvendig med bistand fra vår eksterne samarbeidspartner for å få fram igjen de opprinnelige Pdf-listene for overføring til Excel. Vedlagte Excelfil vil derfor ikke inneholde den endelige skattetakst for alle eiendommer i Lillehammer.

Jeg har i ettertid også blitt gjort kjent med at det er flere som har bedt om eiendomsskattetakstene i Excelformat.

Etter en nærmere vurdering av forholdene i saken, er det besluttet at kommunen ikke vil kreve betalt for dette.

Med vennlig hilsen

Sissel Bjørkseth
kommuneadvokat

Lillehammer
kommune

Storgata 51 - Serviceboks - N-2626 Lillehammer

Tel: + [redacted] - Mob: + [redacted]

sissel.bjorkseth@lillehammer.kommune.no

www.lillehammer.kommune.no

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Justis- og vergemålsavdelingen

Kristiansand kommune
Postboks 417 Lund
4604 KRISTIANSAND S

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2017/7235

Dato
25.08.2017

**Kristiansand kommune - klage over kommunens vedtak i sak om
tilgjengeliggjøring av maskinlesbar versjon av eiendomsskattetakster**

Det vises til kommunens oversendelse av 14.07.17.

Fylkesmannen opphever kommunens vedtak.

Sakens bakgrunn:

NRK v/ Espen Andersen har 28.06.17 påklaget kommunens vedtak av samme dag om ikke å gjøre tilgjengelig en maskinlesbar versjon av de kommunale eiendomsskattetakstene.

Kommunen viser til at dokumentet allerede er offentlig tilgjengelig på kommunens hjemmesider og at innsyn dermed ikke kan kreves etter offentleglova. Kommunen viser også til at innsyn ikke kan kreves etter offentleglova § 9 fordi det vil være arbeidskrevende å lage et utdrag i det format klager ønsker.

Klagen ble ikke tatt til følge av kommunen 14.07.17 og saken er deretter oversendt Fylkesmannen for klagebehandling.

Fylkesmannens vurdering:

Det fremgår av offentleglova (offl.) § 32 at Fylkesmannen er klageorgan for avgjørelser av innsynskrav som omfattes av kommunale organer.

Fylkesmannens prøvingsadgang og plikt i klagesaken fremgår av forvaltningsloven § 34, hvorefter klageinstansen kan prøve alle sider ved det påklagede vedtaket og herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Klageinstansen skal vurdere klagers hovedanførsler

Hovedregelen om innsyn framgår av offl. § 3. Forvaltningens dokumenter skal være åpne for innsyn dersom ikke annet følger av lov eller forskrift. Etter lovens § 11 skal organet vurdere om innsyn kan gis helt eller delvis, selv om det er anledning til å gjøre unntak (merinnsyn). Det sistnevnte gjelder naturlig nok ikke for opplysninger der det foreligger plikt til å nekte innsyn, f.eks. dersom innsynskravet gjelder opplysninger undergitt lovbestemt taushetsplikt.

Kommunen oppgir at rapporter fra fagsystemet Gemini Arena kun produseres i pdf-format. Skal opplysningene evt. gis ut i andre formater krever dette manuell bearbeiding som kommunen må sette bort til ekstern leverandør. Klager ønsker som nevnt en maskinlesbar versjon av takstene.

Fylkesmannen bemerker at det følger av offl. § 30 at opplysninger og dokumenter kan kreves utlevert i papirkopi, elektronisk kopi og ethvert tilgjengelig format. Loven regulerer ikke uttrykkelig retten til å få opplysningene i et bestemt format utover dette.

Saken har imidlertid også en side mot offl. § 9, siden takstene i utgangspunktet finnes i en database.

I sak 2016/726 har sivilombudsmannen uttalt at en innsynsberettiget i utgangspunktet har rett til innsyn i ethvert filformat, dersom vilkårene for å kunne kreve en sammenstilling av opplysninger fra en database for øvrig er oppfylt. Dette gjelder også i de tilfellene der det allerede er foretatt en sammenstilling i et annet format.

Ombudsmannen tar likevel et forbehold når det gjelder opplysninger som allerede er almennt tilgjengelige, jf. offl. § 30 første ledd tredje punktum. Kommunen har i det første avslaget vist til denne bestemmelsen siden takstene er tilgjengelige på internett. Fylkesmannen oppfatter det likevel slik at klager subsidiært krever innsyn i en maskinlesbar versjon av takstene slik de per dags dato foreligger i kommunens database, altså med de endringer som er foretatt etter kunngjøringen av takstene. Ombudsmannen har i den nevnte uttalelsen stilt små krav til hva som er en annen versjon og dermed et annet dokument når det gjelder sammenstillinger fra databaser, slik at en oppdatert versjon av takstene antagelig må anses som et annet dokument enn det som er kunngjort. Det er derfor vanskelig å se at kommunen kan avslå innsynskravet under henvisning til offl. § 30 første ledd tredje punktum.

Det avgjørende spørsmålet synes derfor å bli om framskaffelse av en maskinlesbar versjon av takstene kan gjøres med enkle fremgangsmåter slik det forutsettes i offl. § 9. Kommunen viser her til at kommunen ikke kan få systemet til å gjøre dette automatisk og at dette i så fall må gjøres manuelt og med ekstern bistand. Kommunen mener derfor at vilkårene i § 9 ikke er oppfylt.

Fylkesmannen bemerker at det neppe er avgjørende om sammenstillingen krever ekstern bistand. Det er i dag vanlig at det er eksterne aktører som står for både drift av fagsystemer, tilpasninger og brukerstøtte. Kan en ekstern aktør med enkel midler foreta et maskinlesbart uttrekk av databasen, må lovens vilkår i utgangspunktet være oppfylt. Dette må gjelde selv om kommunen må betale for bistanden. I motsatt fall ville innsynsretten være avhengig av hvordan kommunen organiserer IKT-driften og det kan neppe ha vært intensjonen med loven. Når kommunen i det vesentlige avslår innsynskravet under henvisning til at man er avhengig av ekstern bistand, kan Fylkesmannen ikke se at redegjørelsen kommunen har gitt er tilstrekkelig grundig til at man kan konkludere med at uttrekk ikke kan gjøres med enkle fremgangsmåter. Kommunen må derfor vurdere spørsmålet på nytt, eventuelt i samråd med leverandøren av fagsystemet, slik at det kan klarlegges hvor mye arbeid et uttrekk slik klager ønsker medfører, og om dette overskrider lovens forutsetning om bruk av enkle fremgangsmåter.

Kommunens vedtak blir etter dette å oppheve og saken returneres til kommunen for ny behandling.

Vedtak:

Kommunens vedtak av 28.06.17 oppheves.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre etter forvaltningslovens regler.

Med hilsen

Britt Møll Abrahamsen (e.f)
Direktør

Gunnar Refsland
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Gunnar Refsland, tlf: 37 01 75 39

Kopi til:
NRK v/ Espen Andersen (epost)

From: [Espen Andersen](mailto:Espen.Andersen@postmottak@sivilombudsmannen.no)
To: ["postmottak@sivilombudsmannen.no"](mailto:postmottak@sivilombudsmannen.no)
Bcc: [Ståle Hansen](#); [Marit Higræff](#)
Subject: Manglende oppfølging av avgjørelse hos overordnet organ, innsynssak
Date: onsdag 13. juni 2018 10:30:00
Attachments: [vedlegg01_fra_nrk.pdf](#)
[vedlegg02_fra_kristiansand.pdf](#)
[vedlegg03_fra_nrk.pdf](#)
[vedlegg04_klage_paa_avslag.pdf](#)
[vedlegg05_innspill_overleveringsbrev.pdf](#)
[vedlegg06_oppfoelging.pdf](#)
[vedlegg07_fra_fylkesmannenpdf.pdf](#)
[vedlegg08_fra_nrk.pdf](#)
[vedlegg09_klage_manglende_oppfoelging.pdf](#)
[vedlegg10_klage_manglende_oppfoelging.pdf](#)
[vedlegg11_klage_manglende_oppfoelging2.pdf](#)

Manglende oppfølging av avgjørelse hos overordnet organ, innsynssak

I fjor sommer ba NRK om innsyn i maskinlesbare eiendomsskatelister fra flere av landets kommuner. Vi påklaget avslagene vi fikk underveis, i de tilfellene der vi mente at kommunen ikke hadde hjemmel i offentleglova til å unnta dokumentet fra offentlighet.

Kristiansand kommune var blant dem som avsto det opprinnelige innsynskravet (*vedlegg 02*), blant annet fordi de mente vårt krav allerede var oppfylt i og med publiseringen av ikke-maskinlesbare PDF-filer på kommunens nettsider.

Vi klaget på vedtaket (*vedlegg 03*), og henviste blant annet til tidligere uttalelser fra Sivilombudsmannen (*sakene 2016/726 og 2016/880*) om retten til innsyn i særskilt filformat ved sammenstilling av opplysninger fra en database.

I brev av 25. august 2017 (*vedlegg 04*) opphevet Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder Kristiansand kommunes vedtak om å avslå innsyn.

I dag, snart ett år etter, har Kristiansand kommune, til tross for flere purringer fra oss, ikke tatt saken opp til ny behandling. Fylkesmannen har heller ikke fulgt opp saken. Vi stiller oss undrende til at vi ikke har mottatt svar fra noen av de to forvaltningsnivåene etter Fylkesmannens opphevelse av vedtaket. De fire siste henvendelsene vi har sendt til kommunen og fylkesmannen er fortsatt ubesvart, etter nesten et halvt år.

Vi håper Sivilombudsmannen har anledning til å vurdere hvordan en slik praksis harmonerer med reglene god forvaltningsskikk og de krav som for øvrig gjelder for oppfølging av vedtak hos overordnet organ i innsynssaker.

Tidslinje:

- Vedlegg 01 - **26.06-2017**: Innsynsbegjæring, eiendomsskatelister i Kristiansand kommune. Til Kristiansand kommune.
- Vedlegg 02 - **27.06-2017**: Avslag på innsyn i maskinlesbar versjon. Fra Kristiansand kommune.
- Vedlegg 03 - **28.06-2017**: Klage på avslag på innsyn i maskinlesbar versjon av eiendomsskattetakstene. Til Kristiansand kommune.
- Vedlegg 04 - **13.07-2017**: NRK oversender selv klagen til fylkesmannen etter to uker, i

mangel av svar. Til fylkesmannen i Agder.

- Vedlegg 05 - **16.07-2017**: Innspill til Kristiansand kommunes overleveringsbrev. Til Fylkesmannen i Agder.
- Vedlegg 06 - **15.08-2017**: Oppfølging av klage med tilleggsopplysninger fra NRK. Til Fylkesmannen i Agder.
- Vedlegg 07 - **25.08-2017**: Fylkesmannen opphever kommunens vedtak. Fra Fylkesmannen i Agder.
- Vedlegg 08 - **31.08-2017**: Henstilling til Kristiansand om snarlig saksbehandling. Til Kristiansand kommune.
- Vedlegg 09 - **18.09-2017**: Oppfølging av pålegg fra Fylkesmannen etter klagesak. Til Kristiansand kommune.
- Vedlegg 10 - **20.12-2017**: Klage på uteblitt svar og manglende oppfølging av Fylkesmannens vedtak. Til Fylkesmannen i Agder v/saksbehandler.
- Vedlegg 11 - **08.01-2018**: Klage på uteblitt svar og manglende oppfølging av Fylkesmannens vedtak. Til Fylkesmannen i Agder.

Vennlig hilsen
Espen Andersen,
Reseracher, NRK dokumentar og samfunnsavdelingen
Telefon: 911 58 223

Postadresse: Espen Andersen, NRK FG22, 0340 Oslo

SIVILOMBUDSMANNEN

Journalist Espen Andersen
NRK dokumentar og samfunnsavdelingen
NRK FG22
0340 OSLO

Vår referanse
2018/2233

Deres referanse

Vår saksbehandler
Åse Bækkevold Kloster

Dato
18.6.2018

Sen saksbehandling av innsynskrav

Vi viser til din e-post 13. mai med vedlegg.

Klagen gjelder sen saksbehandling av Kristiansand kommunes fornyede vurdering av ditt krav om innsyn i maskinlesbare eiendomsskattelister etter Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agders vedtak 25. august 2017, der Fylkesmannen opphevet kommunens avslag.

I telefonsamtale 14. juni 2018 opplyste avdelingsleder Hanna Sofie Nystad i Kristiansand kommune at dine henvendelser er mottatt. Det ble opplyst at du nå vil få tilbakemelding innen utgangen av juni 2018.

Etter dette gir ikke klagen grunn til videre behandling her. Dersom du ikke har mottatt tilbakemelding innen den angitte tiden, kan du eventuelt komme tilbake med ny klage hit.

For ombudsmannen

Annette Dahl
kontorsjef

Åse Bækkevold Kloster
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til:

Kristiansand kommune Postboks 417 Lund 4604 KRISTIANSAND S Ref.: 201708492

PLAN-, BYGG- OG OPPMÅLINGSETATEN
Matrikkel og eiendomsskatt

NRK Digital undersøkende redaksjon

Espen Andersen

Vår ref.:
201708492-12
(Bes oppgitt ved henvendelse)

Deres ref.:

Dato:
Kristiansand, 28.06.2018

Vedrørende innsynskrav

Viser til tidligere korrespondanse vedrørende maskinlesbare skattelister.

Vi beklager at henvendelsen har blitt liggende ubesvart.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder ba kommunen om å vurdere saken på nytt.

I etterkant av forespørselen i fjor, kontaktet vi leverandøren og fikk eksportert data ut fra fagsystemet. Disse dataene vil vi oversende etter at vi har fjernet ikke-offentlige opplysninger fra filene. Dette gjør vi så raskt vi kan; de vil oversendes senest 15.7.2018.

Til opplysning har kommunen bedt leverandøren om bistand til produksjon av slike maskinlesbare skattelister ved utleggelsen i 2018, og dette regner vi med å få utført ved den årlige utleggelse av skattematriser framover.

Igen vil jeg beklage at dette har blitt liggende.

Med hilsen

Hanna Sofie Nystad
Avdelingsleder

Dokumentet er godkjent elektronisk og gyldig uten underskrift

Kopi: Sivilombudsmannen, Postboks 3 Sentrum, 0101 OSLO
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, Postboks 788 Stoa, 4809 ARENDAL

Postadresse
Kristiansand kommune
Matrikkel og eiendomsskatt
Postboks 417 Lund
4604 KRISTIANSAND S

Besøksadresse
Rådhusgata 18
Kristiansand
Vår saksbehandler
Hanna Sofie Nystad
Telefon
+47 38 24 31 62

E-postadresse
post.teknisk@kristiansand.kommune.no
Webadresse
<http://www.kristiansand.kommune.no>
Foretaksregisteret
NO963296746

Sent: 5. desember 2018 14:38

Til: [REDACTED]

Kopi: [REDACTED];

Emne: Re: Eiendomsskattelisten i "maskinlesbart" format - innsynsbegjæring fra NRK !

Hei.

Jeg kan se på det til mandag. Men om [REDACTED] løser saken ville det være fint. Bør være mulig å fikse dette.

[REDACTED]

Få [Outlook for Android](#)

From: [REDACTED]

Sent: Wednesday, December 5, 2018 2:26:09 PM

To: [REDACTED]

Cc: [REDACTED]; [REDACTED]

Subject: Eiendomsskattelisten i "maskinlesbart" format - innsynsbegjæring fra NRK !

Hei [REDACTED]. Vet du er i svangerskapsperm.

Men kan du hjelpe meg her:

Fikk for ett år siden innsynskrav fra NRK på hele utleggingslisten for eiendomsskatt men i maskinlesbart format – noe de har rett på å få iht. en avgjørelse hos Sivilomb.

Har gitt blaffen i å svare – nedprioritert – men nå purrer fylkesmannen i Østfold veldig kraftig.

Snakket litt med [REDACTED], men vi greier ikke dette uten hjelp av deg – evt. av [REDACTED]

[REDACTED]kopierer han også.

Mvh og med håp om hjelp

[REDACTED]

SkatteliteOffen nrk.pdf
tligEtte...31.xlsx

Feilretting og spørsmål til kommunene

Korrespondanse knyttet til kontroll og feilretting av eiendomsskattetal. Dette er kun et utvalg, og ikke en komplett oversikt.

From: Espen Andersen [mailto:espen.andersen@nrk.no]
Sent: 11. januar 2018 09:12
To: Haug, Egil
Subject: Oppfølgingsspørsmål, eiendomsskattelisten

Hei igjen

I forbindelse med benadlingen av skattelister for kommunene, kontrollregner vi alle postene.

Det er en rad i den tilsendte skattelisten for Lom som ikke er matematisk korrekt, eller så er det noe jeg har misforstått. Det gjelder linje 196 i den tilsendte Excel-filen, matrikeladresse 70/116/0/0.

Der er skattetakst, grunnlag, sats og skatt oppgitt til å være hhv 2511790, 1611790, 4 og 6447 – men regnestykket stemmer ikke hvis vi forutsetter et bunnfradrag på 450.000 (2511790 – 450000 = 2061790)

Jeg antar at taksten er blitt feil. Hvis vi endrer den til 2061790 så blir det riktig, men det hadde vært fint om dere kan bekrefte at dette er korrekt.

Vennlig hilsen
Espen Andersen, NRK
Telefon: 911 58 223

From: Haug, Egil
To: Espen Andersen
Subject: SV: Oppfølgingsspørsmål, eiendomsskattelisten
Date: torsdag 11. januar 2018 09:40:23
Attachments: [image001.png](#)

Det er to sjølvstendige bueiningar i denne bustaden, slik at det er nytta botnfrådrag på kr. 450 000 * 2

Venleg helsing

Egil Haug

Leiar Støttefunksjonen

Eining for |IKT|Innkjøp|Løn |Personal|Økonomi|

egil.haug@lom.kommune.no

Sentralbord: 61 21 73 00 Mob: 489 90 700 | www.lom.kommune.no

Lom

Tenk på miljøet før du skriv ut denne e-posten.

From: [Espen Andersen](#)
To: [Frank Nilssen](#)
Bcc: [Øyvind Bye Skille](#)
Subject: Innsynsbegjæring, eiendomsskatteliste - oppfølgingsspørsmål
Date: onsdag 7. februar 2018 09:52:00

Hei igjen, jeg jobber med å lese inn eiendomsskattelistede i vår database, men så er det åtte eiendommer hos dere der den oppgitte promillesatsen på 7 ikke ser ut til å stemme. Disse eiendommene er:

- **102/23/0/0** som har fått en utregnet skatt (672) som tilsvarer 6 promille og ikke 7
- **102/67/0/0** som har fått en utregnet skatt (20) som tilsvarer 2 promille og ikke 7
- **104/1088/0/2** som har fått en utregnet skatt (4456) som tilsvarer 4 promille og ikke 7
- **105/19/0/0** som har fått en utregnet skatt (340) som tilsvarer 4 promille og ikke 7
- **105/81/0/2** som har fått en utregnet skatt (4344) som tilsvarer 6 promille og ikke 7
- **105/519/0/2** som har fått en utregnet skatt (7320) som tilsvarer 6 promille og ikke 7
- **106/201/0/0** som har fått en utregnet skatt (564) som tilsvarer 6 promille og ikke 7
- **148/1/1/0** som har fått en utregnet skatt (696) som tilsvarer 2 promille og ikke 7

Jeg kan bare endre promillesatsen til riktige verdier, men da må jeg vite at takst/grunnlag er korrekt for de aktuelle eiendommene, og at det ikke er noe annet som er galt.

Vennlig hilsen
Espen Andersen, NRK
Telefon: 911 58 223

From: Frank Nilssen
To: [Espen Andersen](#)
Subject: VS: Innsynsbegjæring, eiendomsskatteliste - oppfølgingsspørsmål
Date: onsdag 7. februar 2018 11:14:59

Fra: Ramona Hårsvær
Sendt: 7. februar 2018 11:02
Til: Frank Nilssen
Emne: SV: Innsynsbegjæring, eiendomsskatteliste - oppfølgingsspørsmål

Hei

Alle de forespurte eiendommer er historiske og har ikke betalt eiendomsskatt de siste årene. Det har vært alt fra sammenføring, seksjonering og utgåtte festener. I perioden 2014 til 2016. Hvorfor disse eiendommene er kommet med på skattelistede når de i KomTek står historisk, kan jeg ikke svare på. Men det er årsaken til at de fremkommer med feil promille (gjeldende promillesats når eiendommen ble satt historisk)

Mvh
Ramona Hårsvær
Teknisk
Brønnøy Kommune
Tlf 750 12504

From: [Espen Andersen](#)
To: ["Tom Berg-Leirvåg"](#)
Subject: SV: Begjæring om innsyn, NRK; spørsmål om utregningen
Date: mandag 5. november 2018 10:32:00
Attachments: [image001.png](#)

Hei og takk for svar. Jeg har et spørsmål angående utregningen av skattegrunnlaget i Hole:

For flere av eiendommene stemmer ikke taksten med grunnlaget, for eksempel gnr/bnr 180/25 – Rønningsveien 3 (linje 14 i regnearket): Her er taksten 3903248, og etter bunnfradraget på 400000 skulle grunnlaget etter vår utregning ha vært 3503248. Hva er grunnen til at eiendommen i stedet står med et grunnlag på 2722000?

Dette gjelder for flere av eiendommene. Har dere mulighet til å forklare regnestykket for meg, slik at vi er sikre på at det ikke skjer noen misforståelser.

Vennlig hilsen

Espen Andersen, NRK

Telefon 911 58 223

From: Marit Elisabeth Larsen
To: [Espen Andersen](#)
Cc: [Tom Berg-Leirvåg](#)
Subject: SV: Begjæring om innsyn, NRK; spørsmål om utregningen
Date: torsdag 8. november 2018 09:55:20
Attachments: [image001.png](#)

Hei

Grunnen til differansen er at de eiendommene som har formues grunnlag fra skatteetaten har også en reduksjonsfaktor på formues grunnlaget som Statteetaten bestemmer størrelsen på.

Hilsen for Hole kommune

Marit Larsen

Fagansvarlig fakturering og innfordring

Tlf. 32161143

e.mail: marit.larsen@hole.kommune.no

From: [Espen Andersen](#)
To: "[Skår, Tone Ødegård](#)"
Subject: Eiendomsskatt, NRK - oppfølgingsspørsmål
Date: mandag 15. januar 2018 15:06:45

Hei, vi fikk tilsendt maskinlesbar kopi av skattelistene deres i høst. I forbindelse med arbeidet med listene, ser jeg at det er et par eiendommer på listene der det mangler informasjon e.l.

Eiendom 10/3/0/0 - Kaldestad 33: Ingen takst oppgitt, men likevel skatt på 1.632.708.

Eiendom 38/14/0/0 - Byrkjelia: Ingen takst oppgitt, men likevel skatt på 444

Eiendom 87/215/0/0 - Dalheim 13: Ingen takst oppgitt, men likevel skatt på 444

Det er sikkert en logisk forklaring på dette. Hvis avtalene ikke er aktive, kan vi fjerne dem fra basen vår. Alternativt kan vi regne oss tilbake til taksten ut fra de foreliggende tallene. Men vi trenger å vite hvordan vi skal håndtere disse oppføringene korrekt, slik at regnestykket stemmer i vår database.

Vennlig hilsen
Espen Andersen, NRK
Telefon; 911 58 223

From: Skår, Tone Ødegård
To: [Espen Andersen](#)
Subject: SV: Eiendomsskatt, NRK - oppfølgingsspørsmål
Date: onsdag 17. januar 2018 10:31:02

Hei
Dette er egedomar som det vert skrive ut eigedomsskatt for, og i originalliste ligg dei med følgjande takst:

Gnr 10, bnr 3, Kaldestad 3: takst 233.244.000,- 7 promille

Gnr 38, bnr 14, Byrkjelia: takst 111.000,-

Gnr 87, bnr 215, Dalheim 13: takst 111.000,-

Dei to siste er ubebygde tomter.

Tone Ødegård Skår

Konsulent

Telefon: 56553044

Epost: toes@kvam.kommune.no

Kvam herad – www.kvam.no

Omtale og reaksjoner

Artikler og annen omtale knyttet til eiendomsskattebasen. Gulmarkert tekst er mine uthevinger.

Den usosiale eiendomsskatten

 laagendalsposten.no/meninger/kongsberg/bolig/den-usosiale-eiendomsskatten/o/5-64-721336

Terje N Jensen, listekandidat Kongsberg Høyre Foto: Privat

August 12,
2019

Høyre er FOR å redusere eiendomsskatten. Den rammer boligeiere uten å ta hensyn til lånegrad eller inntektsforhold. Skattesystemet i Norge er progressivt og er innrettet for å minske skattebyrden for de med lavere inntekter, og å ha høyere skattebyrde for de med høyere inntekter. Eiendomsskatten er blind for dette og rammer lavinntektsgrupper hardere enn høyinntektsgrupper.

I Norge er det stor grad av enighet om det progressive skattesystemet, nemlig at man ikke betaler samme skatteprosent uansett inntekt, men at de som tjener mye skal betale betydelig høyere prosentsats. I følge skattekalkulatoren til skatteetaten vil en som tjener 300.000 typisk ha en skatt på omlag 20 prosent, mens den som tjener 3.000.000 vil betale rundt 40 prosent. Den første betaler 60.000 i skatt, den andre 1.200.000. En tidobling av inntekt betyr en tjuedobling av skatt. Slik gjøres enkelt omfordeling av penger i samfunnet, siden behovet for samfunnets infrastruktur og tjenester i liten grad

følger hvert individs inntektsforhold. Er du på sykehus, er det ingen som spør hva du tjener, barn gis skoletilbud uten hensyn til foreldrenes inntekter, ingen i brannvesen eller ambulansetjenesten spør om hvor mye du har betalt i skatt før de rykker ut.

Dette systemet er forutsigbart. Tjener du lite, er det lav sats. Tjener du mye er det høy sats.

Eiendomsskatten er derimot upåvirket av hva du tjener eller belåningsgrad på boligen. Eiendomsskatten bryr seg ikke om at du eller samboer har mistet jobben eller blitt syk og således fått redusert inntekt, eller om dere har fått flere barn og dermed større utgifter.

Livet kan endre seg for alle, men der hvor inntektsskatten tar hensyn til minsket inntekt eller øket rentebelastning og justeres etter dette, tar eiendomsskatten ikke slike hensyn.

En annen sak er selve fastsetting av eiendomsskatten. Taksten som er grunnlag for utregning av eiendomsskatt synes å være ganske vilkårlig. Sammenlignbare boliger i samme nabolag kan ha svært ulik eiendomsskatt. Den som ønsker å se mer på dette temaet anbefales å se på nrk.no hvor din og dine naboers eiendomsskatt sammenlignes.

Eiendomsskatten utgjør i dag en svært beskjeden del av Kongsberg kommunes budsjett på i overkant av 2 milliarder kroner, men kan ha en betydelig innvirkning på de enkelte familiers økonomi. En stegvis nedtrapping av eiendomsskatten vil ikke påvirke kommunens budsjett i stor grad år for år. Å fjerne eiendomsskatt totalt vil derimot øke kommunens attraktivitet ytterligere og muliggjøre økt innflytting til kommunen med tilhørende økt skatteinngang.

Kongsberg Høyre ønsker å redusere, og på sikt avvikle, den usosiale eiendomsskatten. Vi vil øke bunnfradraget gradvis hvert år inntil spranget til full avvikling er minimalt og dermed kan implementeres.

Som avslutning, en liten tenkt historie:

Herr og fru Gamlesen bygde hus for 30 år siden. Huslånet er nedbetalt, barna er for lengst flyttet ut og besørger seg selv. De er bare noen få år fra pensjonsalder og inntektsmessig er begge på toppen av lønnsstigen i sine yrker. De har ingen problemer med å betale eiendomsskatten. Ekteparet vil imidlertid selge huset og kjøpe en mindre leilighet for å nyte en lettere hverdag de siste årene i yrkeslivet og forberede seg på pensjonisttilværelsen.

Herr og fru Ungesen har to små barn og venter et barn til. De har rett og slett vokst ut av den leiligheten de kjøpte etter at de ble et par. De bruker all egenkapital de har for å kunne kjøpe huset Gamlesen selger. De har nå plass til hele familien, men har høy belåningsgrad og store låneutgifter. Barna er aktive og trenger ski, fotballsko, klær. Siden de er relativt tidlig i sine yrkeskarrierer er husstandens inntekt ikke helt oppe på Gamlesens nivå. Eiendommen er derimot den samme. Den utregnes samme eiendomsskatt før og etter eierskiftet. Men Ungesen har en helt annen byrde av å betale samme skatt for samme skatteobjekt som Gamlesen hadde.

Ungesen har venner og kollegaer i samme situasjon. Kanskje de heller kommer til å kjøpe et hus i nabokommunen som ikke har eiendomsskatt? Og kanskje kan historien være relevant også for de som vurderer etablering av næringsbygg i kommunen?

Få nyhetene servert i innboksen.

[Meld deg på vårt nyhetsbrev](#)

NRK HAR LAGD NASJONAL EIENDOMSSKATTDATABASE:

Er ikke med på lista

De to partenes forklaringer på hvor opplysningene ble av, rimer ikke helt. Men nå kan det iallfall bli aktuelt å inkludere Sande i oversikten.

MAGNUS FRANER-ERLINGSEN
magnus@jarlsbergavis.no
90733457

SANDE: NRK publiserte sist helg en oversikt over eiendomskattetakster for 1,7 millioner norske husstander. 254 av 288 kommuner med eiendomsskatt har sørget for informasjonen i det som skal være Norges første samling av eiendomsskatt-tall. Hensikten har ifølge NRK vært å gjøre det enklere for publikum å få oversikt over hvordan ordningen slår ut i ulike nabolag og kommuner.

Men hva huseiere i Sande kommune har betalt, er det ikke mulig å finne ut av i oversikten.

Det får kommunestyrepolitikker Jørgen Elstad (FrP) til å reagere.

- Jeg tipper innbyggerne i Sande er veldig interessert i å få innsikt i eiendomsskatt og se

eventuelle ulike utslag i takseringene, sier Elstad til Jarlsberg. Han legger til at han håper på snarlig politisk enighet om å bli kvitt eiendomsskatten en gang for alle.

- Fikk ikke svar

NRK-journalist Espen Andersen har ført logg over all kontakt kanalen har hatt med kommuner i arbeidet med prosjektet.

- Vi sendte en innsynsbegjæring til Sande kommune i Vestfold 23. januar i 2018. Da fikk vi en automatisk e-post som bekræftet at henvendelsen var mottatt. Etter det har det vært stille, sier Andersen.

Han forteller at han måtte sende en lang rekke purringer til ulike kommuner som ikke ga innsyn, men at han aldri rakk å purre på Sande. Uansett er det kritikkverdig at e-posten ikke ble besvart, mener journalisten.

- Offentlighetsloven stiller klare krav om at innsyn skal gis «uten ugrunnet opphold», argumenterer han. Sivilombudsmannen har i flere av sine uttalelser lagt til grunn at innsyns krav skal behandles samme dag, eller senest innen én til tre

virkedager.

Andersen vil ikke ha noen formening om hvorfor Sande aldri svarte. Men han forteller samtidig at internkommunikasjon fra andre kommuner har vist at det flere steder har sittet langt inne å dele denne informasjonen med statskanalen. Ved noen tilfeller skal saksbehandlere ha «skrytt» til sin rådmann om at de har latt være å svare.

- Men det er også viktig å få fram at det store flertallet av kommuner har fulgt opp innsynsbegjæringene våre på en forbillig måte, sier Andersen.

- Vi har svart

Sande-rådmann Olav Grande er tydelig på at det ikke er snakk om noen bevisst unnlattelse.

- Dette er offentlig informasjon, og vi har ikke noe behov for å holde disse opplysningene tilbake, sier Grande til Jarlsberg.

Informasjonssjef Knut Erik Lippert fikk jobben med å spore opp henvendelsen. Ifølge ham, svarte Sande kommune opp innsynsbegjæringen.

EIENDOMSSKATT: Sande kommune krever inn eiendomsskatt, men er blant de få norske kommunene som ikke er med i NRKs nye oversikt.

FOTO: SVEIN-IVAR PEDERSEN

- Nå har jeg sjekket med NRK, og forstått at tallene vi sendte inn var i feil format, slik at de ikke kunne brukes. Innsynsbegjæringene skal selvfølgelig besvares, men i dette tilfellet har vi ikke fått noen purring før denne henvendelsen fra Jarlsberg, og har derfor ikke visst at noe var galt, forklarer Lippert.

- Men nå har vi iallfall sendt dokumentasjonen i riktig format, så er det opp til NRK hva

de gjør med den videre, avslutter han.

Kan komme med

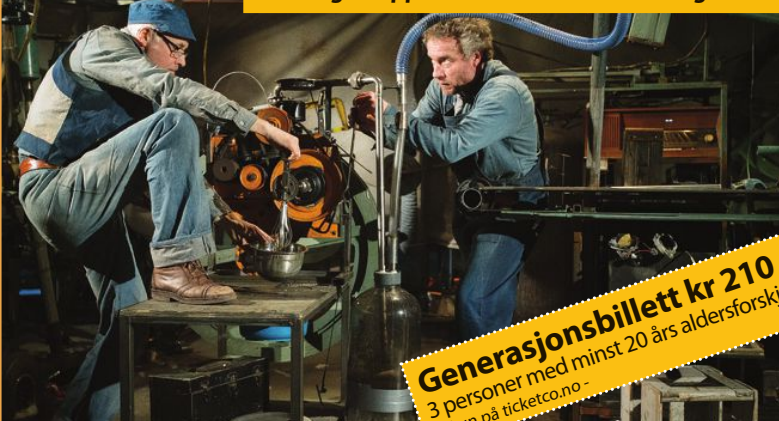
Andersen i NRK svarer at den første e-posten Lippert viser til ikke er å finne, men bekrefter å ha fått tallene nå. Han åpner derfor for at tallene fra Sande kan komme med i oversikten.

- Det er en stor jobb å oppdatere databasen, men vi skal se hva vi rekker, sier han.

GARAGE

En bråkete forestilling som lukter olje og bensin.

En knallgod opplevelse for alle mellom 5 og 105 år!

Generasjonsbillett kr 210
3 personer med minst 20 års aldersforskjell
- kun på ticketco.no -

Biorama
HOLMESTRAND

Lørdag 31. august kl. 14.00

Billetter TicketCo.no - kr 100/ 210

Dørsalg: Enkeltbillett - kr 150

Bilhenger ble stjålet

HOLMESTRAND: Natt til mandag ble en større bilhenger stjålet i Holmestrand.

Eieren opplyser at biltransporthengeren sto parkert i en adresse i Vestfoldgata da den ble borte.

Kjennemerke er KX 1440.

Hengeren av merket Tysse hadde påmontert verktøykasse.

Lastebil med full stopp

HOLMESTRAND: Onsdag formiddag fikk en lastebil motostopp inne i Hanekleivtunnelen på E 18. Kjøretøyet sperret det høyre kjørefeltet i nordgående løp på motorveien.

- Rådmannen er reder

HOLMESTRAND: I et brev til kommuner med kystlinje minner Miljødirektoratet om at øverste administrative leder i slike kommuner er å regne som ansvarlig reder, hvis det finnes en Skjærgårdstjeneste med egen båt.

[Language](#) [Kontaktinformasjon](#) [Min side](#)

Q SØK

≡ MENY

Du er her: [Hjem](#) / [Aktuelt](#) / Mange har spørsmål om eiendomsskatten

Mange har spørsmål om eiendomsskatten

Servicetorget i Randaberg kommune har fått mange spørsmål om eiendomsskatt, særlig etter at NRK lanserte sin nye, søkbare oversikt over eiendomsskatt i Norge.

- Hvorfor betaler jeg mer i eiendomsskatt enn naboen, når vi har ganske like boliger, er blant spørsmålene servicetorget har fått etter at NRK lanserte en samlet oversikt over eiendomsskatt i landet. I denne søkemotoren kan du enkelt taste inn adressen på boligen eller fritidseiendommen din, og få oversikt over hvilken eiendomsskatt som betales i hele ditt nabolag.

Vi forsøker her å forklare hvorfor du og naboen din kan ha ulik takst - og hvorfor det kan bli ulik eiendomsskatt i nabolaget.

Skattesats og bunnfradrag

I Randaberg skrives det ut eiendomsskatt etter kommunal taksering - som gjelder for alle faste eiendommer i hele kommunen. Skattesatsen er 3 promiller for bolig- og fritidseiendommer og 7 promiller for næringsseiendommer, mens bunnfradraget er 733 000 kr per godkjent boenhet.

- Bunnfradraget for en enebolig gir med andre ord en reduksjon på eiendomsskatten med 2 199 kroner (733 000 kr x 1 boenhet x 3 promiller).
- Har du en godkjent utleieleilighet i tillegg, vil du få 2 bunnfradrag. Eiendomsskatten blir da redusert med 4 398 kr (733 000 kr x 2 boenheter x 3 promiller).

Takst fra 2009

Takstene i kommunen gjelder fra 2009, som betyr at alle nye og endrende eiendommer får en takst som tilsvare antatt markedsverdi per 01.01.2009. Eksempel på boligtakst, med og uten godkjent utleieleilighet, ser du i tabellene nederst.

Takst etter størrelse

Dersom nabohuset er 20 m² mindre enn ditt eget, betaler du 480 kr mer i eiendomsskatt enn naboen.

Dersom tomten til naboen er 500 m² mindre enn din, betaler du 750 kr mer i eiendomsskatt.

Sjablonger

Siden det brukes kommunal taksering i Randaberg, benytter vi ulike sjablonger (maler-se tabell under) per kvadratmeter, som deretter multipliseres med arealet/antall kvadratmeter.

Tabell sjabloner:

Eksempel på sjabloner per kvadratmeter	
Enebolig, tomannsbolig	8 000 kr
Enebolig med sokkelleilighet	8 000 kr
Tomt	500 kr
Garasje	1 500 kr
Carport	1 000 kr
Terrassehus og blokker	11 000 kr

Tregner du mer informasjon?

[Gå inn her](#) for å få mer informasjon om eiendomsskatt, rammer og retningslinjer og ofte stilte spørsmål.

Vær obs på at Randaberg kommune ikke benytter seg av Skatteetaten sine boligverdier, heller ikke markedsverdi, salgsverdi, ligningsverdi eller formuesverdi. Vi bruker kommunal taksering knyttet til oppgitte areal i [matrikkelen \(Norges offisielle register over fast eiendom\)](#), inkludert bygninger, boliger og adresser) og sjabloner fastsatt i 2009. Vi bruker heller ikke ulike sonefaktorer i kommunen, dvs. høyere faktor dersom du bor ved sjøen eller annen finere beliggenhet i kommunen.

Eksempel på boligtakst for enebolig på 250 m ² inkl. godkjent utleieleilighet, tomt 500 m ² og garasje 30 m ²			
<i>Dette eksempelet har ikke etasjefaktor for kjeller og loft.</i>			
Beskrivelse	Enhet	Pris	Beløp
Hus	250 m ²	8 000 kr	2 000 000 kr
Tomt	500 m ²	500 kr	250 000 kr
Garasje	30 m ²	1 500 kr	45 000 kr
Sum takst			2 295 000 kr
Bunnfradrag	2 boenheter	733 000 kr	- 1 466 000 kr
Eiendomsskattegrunnlag			829 000 kr
Eiendesomskatt	3 promille	829 000 kr	2 487 kr

Eksempel på boligtakst for enebolig på 250 m ² (uten godkjent utleieleilighet), tomt 500 m ² og garasje 30 m ²			
<i>Dette eksempelet har ikke etasjefaktor for kjeller og loft.</i>			
Beskrivelse	Enhet	Pris	Beløp
Hus	250 m ²	8 000 kr	2 000 000 kr
Tomt	500 m ²	500 kr	250 000 kr
Garasje	30 m ²	1 500 kr	45 000 kr
Sum takst			2 295 000 kr
Bunnfradrag	1 boenhet	733 000 kr	- 733 000 kr
Eiendomsskattegrunnlag			1 562 000 kr
Eiendesomskatt	3 promille	829 000 kr	4 686 kr

Abonner på artikkel |

Fant du det du lette etter?

Ja Nei

SKIEN KOMMUNE

Eiendomsskatt i Skien

NRK-innslaget om takst og eiendomsskatt i Brennpunkt har ført til mange spørsmål om denne praksisen også gjelder Skien kommune.

Skien kommune kan ikke stå ansvarlig for opplysninger og tallmateriale som NRK presenterer i sin søkemotor.

Taksering av Skien kommune

Skien kommune gjennomførte omtaksering av alle eiendommer i Skien i 2017 og takstene ble gjeldene fra 2018. Vi benyttet det som kalles "vanlig kommunal taksering". Denne metoden blir benyttet av ca 80% av alle kommuner fremkommer det av Brennpunkt. Befaring og taksering av eiendommer i Skien ble gjennomført av en ekstern taksator. Vi benyttet selskapet Verditaksering Kjell Larsen AS. Det ble stilt krav til utdannelse og kompetanse til det personell som gjennomførte takseringen.

[Les mer om eiendomsskatt og taksering i Skien kommune \(/skien-kommune/bdk/plan-og-byggesak/byggesak/eiendomsskatt/\)](https://skien-kommune/bdk/plan-og-byggesak/byggesak/eiendomsskatt/)

[Sjekk din eiendomsskattetakst og skatt \(https://sl.skien.kommune.no/sl/2019/\)](https://sl.skien.kommune.no/sl/2019/)

NB! Takster som har blitt endret etter 1. mars i forbindelse med klage, fremkommer ikke i oversikten over ny, vedtatt eiendomsskattetakst.

Svar på spørsmål vi har fått etter NRK programmet

1. Jeg har søkt i NRK sin søkemotor på min eiendom. Der ser jeg skatten min og skatten på eiendommene i samme område. Stemmer de opplysningene NRK har? Hvorfor betaler jeg mer enn naboen?

Svar: Skien kommune har mulighet til å se om din takst og skatt er i samsvar med NRK sine opplysninger om din eiendom.

Eiendomsskattekontoret har ikke lov til å gi ut informasjon om andre eiendommer enn innringers eiendom. Du kan selv hente opplysninger om din eiendom på våre nettsider (<https://sl.skien.kommune.no/sl/2019/>).

2. Hvilken kompetanse har de som har taksert boligen min?

Svar: Skien kommune har benyttet vanlig kommunal taksering og engasjerte Verditaksering Kjell Larsen AS til å gjennomføre befaring og taksering. Kommunen har stilt krav til utdannelse og kompetanse hos de som gjennomfører takseringen.

3. Taksten til kommunen stemmer ikke med det som står på selvangivelsen min.

Svar: Det er ikke samsvar mellom kommunal eiendomsskattetakst og formuesverdien benyttet av Skatteetaten. Formuesverdien vil årlig endre seg etter boligveksten, mens eiendomsskattetaksten står uendret fra takseringsåret (2017).

Klage på eiendomsskattetakst

Du kan klage på eiendomsskattetaksten seks uker fra den offentlige skattelisten legges ut 1. mars. I år måtte det gjøres senest 13. april.

I 2020 vil fristen for å klage være 13. april, 6 uker etter at skattelistene legges ut 1. mars

Av: Lene Kaasi Hysing (<mailto:lene.hysing@skien.kommune.no>)

Publisert: 16.08.2019 13:41

Sist endret: 19.08.2019 12:58

(<https://www.facebook.com/skien.kommune>)

– Vi er ikke imot å betale skatter, ei heller eiendomsskatt, men det skal føles rettferdig!

sa.no/meninger/leserbrev/eiendomsskatt/vi-er-ikke-imot-a-betale-skatter-ei-heller-eiendomsskatt-men-det-skal-foles-rettferdig/o/5-46-739409

Willy Norvang, styremedlem i Roald Amundsensgate Borettslag

August 31,
2019

Eiendomsskatt Vi har skrevet om dette tidligere også. Men, jo mere vi tenker på, og undersøker om eiendomsskatt, desto sterkere blir trangen til å påvirke ordfører og de andre folkevalgte til å innse hvor skjev og urettferdig denne beskatningen er for en del beboere her i Sarpsborg.

Det har vært møter med ordføreren som blid og hyggelig lover å se på saken, masing om svar og beskjeder om at klager kun kan behandles ved neste korsvei, altså neste takst.

Vi bor altså i en boligblokk på Fritznerbakken bygget i 2002 med leiligheter fra 84 til 140 kvm. Alle beboerne er vanlige pensjonister, det samme er det i naboblokka som ble bygget to år senere enn vår. (Det fortøner seg som en blokk).

I gjennomsnitt betaler vi cirka 11.250 kroner per leilighet mot cirka 9.000 i naboblokka. Hvorfor?

NRK kjørte i gang en undersøkelse på forskjeller i eiendomsskatten og dokumenterte grundig underlige og urettferdige utslag denne skatten kan gi. Gjennom NRKs system, samt andre apper, kan vi se på andre boliger, blokkleiligheter og boligenheter hva de forskjellige betaler i eiendomsskatt.

De forskjellige toppene i politikken og administrasjonen i Sarpsborg kommune bor i store, pene eneboliger og leiligheter i pene og attraktive strøk. De fleste har en eiendomsskatt som ligger på halvparten eller mindre av vårt snitt på 11.000 kroner, altså 4.000 til 7.000 kroner per enhet.

Et annet eksempel er en bolig på 258 kvadratmeter til en pris på 9,75 millioner kroner har en eiendomsskatt på 7.685 kroner.

En må spørre igjen, er dette rettferdig?

Og, ikke nok med det, men kommunen økte skatten med mellom 10 og 11 prosent i våres. Det betydde at eiendomsskatten økte med vel 1.100 per leilighet hos oss og med vel 500 kroner for nevnte boliger. Så prosenttillegg øker ytterligere den urettferdige og tilfeldige beregningen av eiendomsskatten.

I Sarpsborg har vi hatt Arbeiderpartiet ved roret i snart hundre år. Partiet som alltid har fanene høyt hevet for likhet og rettferdighet. Se dagens innlegg fra Desiré Craggs: Jobbes det i Sarpsborg Arbeiderparti etter dette, eller er det kun når det er valg, altså likhet og rettferdig fordeling?

Det er etter vår mening, kjære ordfører, på tide å gå gjennom og få rettet opp disse åpenbare og urettferdige skjevhetene!

Vi savner også svar på hvorfor det kan bli slike urettferdige skjevheter.

For å presisere: Vi er ikke imot å betale skatter, ei heller eiendomsskatt, men det skal føles rettferdig!

Det er IKKE rettferdig å bli straffet for å bo i en helt vanlig blokkleilighet!

Få nyhetene servert i innboksen.

[Meld deg på vårt nyhetsbrev](#)

Fra: **Mats Øieren** Mats.Oieren@ringerike.kommune.no
Emne: Innsyn i eiendomsskatt
Dato: 14. august 2019 kl. 21:51
Til: espen.andersen@nrk.no

Hei,

Jeg er gjort oppmerksom på at vi dessverre ikke har levert tall til NRK sin oversikt over eiendomsskatt, i tråd med det innsynet dere om i juni 2017.

Dette beklager vi sterkt.

Samtidig vil jeg med dette spørre om det er mulig og ønskelig å gjøre en leveranse av dataene nå. Vi vil da levere dette på den formen dere beskrev i henvendelsen i 2017.

Gi beskjed, så sender vi over dataene straks de er klare på ønsket form.

Vennlig hilsen
Mats Øieren

Kommunikasjonssjef
Ringerike kommune
Telefon: (+47) [REDACTED]

RINGERIKE
KOMMUNE

n æ r m e s t d e t m e s t e

Sentralbord: (+47) 32 11 74 00

www.ringerike.kommune.no

Denne e-posten er kun beregnet for den personen den er rettet til og kan inneholde fortrolig og taushetsbelagt informasjon. Vennligst slett denne e-posten og eventuelle vedlegg snarest dersom du har mottatt e-posten ved en feil og gi beskjed til avsender om feilen. Bruk og videreformidling av feilsendt e-post og vedlegg er ikke tillatt.